Ankenævnet for Forsikring

Den 30. november 2016 blev i sag nr. 89114:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

AP Pension
Østbanegade 135
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har pensionsordning i AP Pension. Han klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at lade ham træde tilbage fra et omvalg fra en ordning med ydelsesgaranti til en ordning med markedsrente.

Det fremgår af sagen, at klageren oprindeligt blev optaget i FSP Pension. I september 2012 fusionerede FSP Pension med AP Pension med virkning fra 1/1 2012. Den 12/11 2012 accepterede klageren et tilbud fra selskabet om at overgå til produktet AP Netlink. I forbindelse med omvalget gav klageren afkald på sin ydelsesgaranti, og klagerens ægtefælle/samleverpension blev ændret. Den 12/12 2014 overførte selskabet et kompensationsbeløb til klagerens nye ordning, efter at Finanstilsynet havde givet selskabet en påtale for ikke at have kompenseret en række kunder tilstrækkeligt for afgivelsen af garantier i forbindelse med omvalget.

Det er klagerens opfattelsen, at selskabet har tilsidesat bestemmelser i lov om finansiel virksomhed og i bekendtgørelsen om god skik for finansielle virksomheder ved ikke forud for omvalget på klar og utvetydig måde at oplyse ham om "AP Netlinks væsentligt begrænsede dækning i samleverpensionen", og at han som følge deraf er berettiget til at træde tilbage fra omvalget og blive stillet, som om omvalget ikke har fundet sted.

Selskabet har "kulancemæssigt" tilbudt klageren at genoprette den tidligere ægtefælle/samleverpension med det dækningsbeløb, "der ville være gældende, såfremt Klager havde valgt ikke at overføre sit pensionsdepot". Klageren har ikke accepteret dette tilbud med henvisning til, at det blot udgør en "yderligere betydelig forringelse af [klagerens] samlede pensionsordning".

Selskabet har overfor klagerens påstand om at fortryde omvalget blandt andet anført, at klagerens krav er forældet forud for indbringelsen for nævnet, og at klageren har udvist retsfortabende passivitet, idet han først i februar 2015 gav udtryk for sin utilfredshed med omvalget. Endvidere har selskabet henvist til, at klageren ikke har sandsynliggjort, at hans omvalg blev foretaget på en så væsentlig, urigtig eller bristet forudsætning, som skulle være kendelig for selskabet, at han har ret til at fortryde sit omvalg efter forudsætningslæren, og at det ikke ville være rimeligt at lade selskabet bære risikoen for "evt. urigtige eller bristede forudsætninger". Selskabet har i øvrigt henvist til kendelse nr. 87.092 afsagt den 16/9 2015.

Klagerens advokat har i brev af 17/2 2016 til nævnet bl.a. anført:

"**PÅSTAND:**

AP Pension skal anerkende, at [klageren] - som følge af AP Pensions mangelfulde information og rådgivning - har ret til at fortryde sit omvalg af sin tidligere pensionsordning ved FSP Pension til AP Netlink, jf. underskrevet erklæring af 12. november 2012.

SAGSFREMSTILLING:

1. Ægtefælle-/samleverpension

1.1. I FSP Pension
[Klageren], der er ansat i [arbejdsgiver] , havde i sin gamle pensionsordning ved FSP Pension en ægtefælle-/samleverpension, som var afhængig af samlevers alder (over eller under 54 år), og som var tillagt en engangssum, jr. [klagerens] Konto- og pensionsoversigter for 2010 og 2011 (bilag 1).

Af ægtefælle-/samleverpensionen fremgår det desuden, at [klageren] havde indsendt en begunstigelseserklæring, og at FSP Pension havde noteret hans samlever … .

[Klagerens samlever] er født i 1971, og [klageren] er født i 1955. Aldersforskellen udgør dermed godt 15 år, hvilket selvsagt har haft væsentlig betydning for [klagerens] beslutninger omkring sikring af sin livspartner.

Værdierne i [klagerens] gamle ordning var pr. 1. august 2012:

- Dødsfaldssum på 1.054.602 kr. (ved død før alderspensionering)
- Engangssum efter ugifte på 45.409 (ved død før alderspensionering)
- Årlige ydelser (hvis samlever er under 54 år) på 363.460 i 10 år
- Livsvarig ydelse (hvis samlever er fyldt 54 år) på 181.730 kr.

Endvidere fremgår det, at forudsætningerne for beregningerne udgjorde værdien af depotet pr. 31. december 2011 på 4.137.666 kr.

Som det fremgår, var de løbende ydelser (modsat engangsudbetalingen) uafhængig af [klagerens] egen pensionering - herunder om han afgik ved døden før eller efter han gik på pension, jf. her også orienteringsmateriale sendt ud i 1999-2000 i forbindelse med, at FSP Pension overtog … (bilag 2).

Af materialet fremlagt som bilag 2 fremgår i øvrigt, at man i forbindelse med fusionen i 1999-2000 ændrede betingelserne således, at hvis ægtefællen var under 54 år ved pensionstagerens død, ville ægtefællen ikke få udbetalt en livsvarig pension, men derimod en dobbeltpension i 10 år. Som kompensation for den forringede stilling (altså at der ikke blev udbetalt livsvarig pension) indførte man derfor en engangssum, som skulle modsvare den ringere værdi af ægtefællepensionen.

Efter den gamle ordning ville [klagerens] samlever … altså alt afhængig af sin egen alder (over eller under 54 år) få udbetalt enten 10 års dobbelt pension eller livsvarig pension. Og dette uafhængigt af, om [klageren] forinden var blevet pensioneret.

Hvis [klageren] ikke var pensioneret ved sit dødsfald, ville [samleveren] i tilgift få udbetalt en engangssum/dødsfaldssum.

1.2. I AP Netlink

[Klagerens arbejdsgiver] beslutter pr. 1. januar 2013 at indgå en ny obligatorisk pensionsaftale med AP Pension, hvorefter hans fremtidige pensionsindbetalinger skulle foretages til et markedsrenteprodukt i AP Netlink.

I AP Netlink er ægtefælle-/samleverpensionsordningen den, at [klagerens] opsparing i fondene bliver udbetalt som et engangsbeløb forudsat at han dør inden pensionsalderen (altså som engangsudbetalingen i FSP Pension).

Værdien i [klagerens] pension er aktuelt opgjort til 5.561.700 kr. til 'nærmeste pårørende', jf. side 4-5 i Pensionsinfo udskrevet 3. februar 2015 (bilag 3).

Dertil kommer en dødsfaldssum på 3.801.955 kr. der som et alternativ kan blive udbetalt som en årlig ydelse på 442.872,38 kr. over 10 år, jf. informationsmaterialet på side 4. Der henvises også til Dækningsoversigt pr. 03-03-2015 (bilag 4), hvori fremgår en 10-årig årlig ratepension på 442.872,38 og en opsparing i Depotrentefonden på 5.288.160,24 kr. Desuden henvises til side 2 af 7 i Status over pensionsordning af 7. februar 2014 (bilag 5).

Under alle omstændigheder vil al udbetaling fra samleverpensionen, som det fremgår, dog falde bort, når [klageren] fylder 65 år, jf. Status over pensionsordning af 7. februar 2014 fremlagt som bilag 5 samt også mailkorrespondance mellem [samlever] og AP Pension den 5. november 2013 (bilag 6).

[Klagerens samlever] er i øvrigt videreført som begunstiget i pensionsordningen ved AP Netlink, jf. bekræftelsesmail fra AP Pension (bilag 7).

Hvis [klageren] fortsat ønsker at sikre sin samlever, skal han ifølge AP Pension ved sin pensionering aktivt beslutte at tilknytte pensionen en udbetalingsgaranti, som der vil blive opkrævet særskilt præmiebetaling for. Ved en udbetalingsgaranti beregnes en garantiperiode i hvilken udbetalingen fortsætter til de efterladte forudsat, at han dør i den beregnede garantiperiode, jf. mail fra AP Pension (mail nr. 6 som indgår i bilag 6).

AP Pensions forklaring på den ændrede ordning er, at der på [klagerens] tidligere pensionsordning både var tilknyttet en løbende udbetaling og en engangssum. Samlet oversteg dækningen derfor AP Pensions grænse på dækning, som er 800 % af årslønnen. Samtidig bemærker AP Pension, at fordi også den opsparede værdi vil blive udbetalt, er der alt i alt tale om en bedre dækning (jf. mail nr. 2 som indgår i bilag 6).

Hertil skal blot kort bemærkes, at den 'bedre dækning' selvsagt vil være afhængig af pensionstagerens alder på dødsfaldstidspunktet eftersom al udbetaling i den nye ordning bortfalder, hvis han forinden er fyldt 65 år. Forestiller man sig, at han gik bort som 69 årig, hvor [samleveren] ville være fyldt 54 år, ville hun således - med de gældende levetidsprognoser - kunne få udbetalt en livsvarig ydelse i omtrent 25-30 år, jf. nærmere under anbringender.

2. Alders-/Invalidepension

2.1. I FSP Pension
Hos FSP havde [klageren] en FSP Traditionel pensionsordning med ydelsesgaranti, jf. pensionsoversigten fra 2011 (sagens bilag 1). Prognosen i pensionsoversigten fra 2011 var, at [klageren] ville få udbetalt en livsvarig alderspension på årligt 419.871 kr. ved pensionering som 65 årig.

Nutidstallene var på daværende tidspunkt 365.502 kr. - også ved pensionering som 65 årig.

Udbetalingen fremstår i øvrigt klart som en konstant livsvarig udbetaling. Altså uden opdeling med en højere udbetaling de første 10 år mod til gengæld en lavere udbetaling de efterfølgende år, jf. da også § 8 i pensionsregulativet for det tidligere … Sparekasse (bilag 7) som ikke blev berørt ved fusionen med FSP, jf. sagens bilag 2. Af § 8 om alderspension fremgår ikke oplysninger om en opdelt periode.

AP Pension **opfordres** til at dokumentere, at pensionsordningen i FSP indeholdt en opdelt periode, som angivet i 2. afsnit i mail nr. 2 i sagens bilag 6.

2.2. I AP Netlink
[Klagerens] prognosetal i den nye ordning (jf. bilag 3) er, hvis han går på pension som 62 årig:

- 173.300 kr. i de første 10 år (ratepension)
- 202.100 kr. (livsvarig pension) og
- 25.400 kr. fra 67 år (livsvarig pension)

Kigger man i Dækningsoversigt pr. 03-02-2015 (jf. bilag 4) fremgår, at hvis [klageren] går på pension i 2021 (altså som 65 årig), vil han få udbetalt:

- 180.085,81 kr. i de første 10 år (ratepension) og
- 230.671,47 kr. (livsvarig livrentepension)

Ifølge mailkorrespondance mellem [klagerens samlever] og AP Pension den 1. og 5. november 2013 (bilag 8) indebærer den nye ordning, at [klageren] får en forhøjet pension de første 10 år, men til gengæld en lavere udbetaling efterfølgende. Der henvises navnlig til mail nr. 4 og 6, som indgår i bilag 8.

Ud fra dette bliver beregningen af [klagerens] pension fra AP Netlink herefter, at han ved pensionering som 65-årig som prognose vil få udbetalt. 410.757,28 kr. de første 10 år (180.085,81 + 230.671,47 kr.), og efterfølgende 230.671,47 kr. resten af livet (jf. også side 17 i pensionsinfo vedlagt som bilag 3, som dog er tallene ved pensionering som 63-årig).

Nutidsværdien er ikke angivet, jf. også side 19 i bilag 3. AP Pension **opfordres** til at oplyse nutidsværdien af [klagerens] pensionsordning i AP Netlink.

Under alle omstændigheder er der prognostisk tale om en markant nedgang af [klagerens] livsvarige ydelse i forhold til pensionsordningen ved FSP Traditionel. De angivne prognosetal viser tilmed en markant lavere værdi af den livsvarige ydelse end nutidsværdien var i FSP Pension i 2011, og FSP Pension kunne være bevaret som en hvilende pension, hvis ikke [klageren] havde besluttet at lade den overgå til AP Netlink.

3. AP Pensions information forinden og i forbindelse med overførsel

3.1. Ægtefælle-/samleverpension

AP Pension fusionerede med FSP Pension den 26. september 2012. I kølvandet på fusionen udsendte AP Pension i også september 2012 et brev (bilag 9) til bl.a. [klagerens samlevers] og [klagerens], hvori de oplyste om fordelene og ulemperne ved at overføre den gamle FSP Pensionsopsparing til den nye pension i AP Pension i sammenligning med fordelene og ulemperne ved at videreføre den gamle pension i FSP som en hvilende pension. Vedlagt brevet var en informationsfolder, som ligeledes i overordnede termer beskrev fordelene og ulemperne (bilag 10).

Om navnlig ægtefælle-/samleverpensionen henvises til følgende formulering på side 4 i bilag 9:

> 'Disse forsikringsdækninger [ugiftesum, ægtefællepension og ægtefælle-/samleverpension, hvor sidstnævnte dækninger er løbende udbetalinger] erstattes af et engangsbeløb ved dødsfald'

Det præciseres ikke i brevet, at dækningerne stopper, når [klageren] fylder 65 år.

Ydermere henvises til følgende formulering på side 3 i bilag 10:

> 'Nogle forsikringsdækninger bliver ikke etableret i din pensionsordning i AP Netlink, da AP Pension ikke tilbyder de pågældende dækninger. Det drejer sig om ægtefælle-/samleverpension og ugiftesum. Hvis du har disse forsikringsdækninger på din nuværende ordning, bliver de erstattet af et engangsbeløb ved dødsfald.'
> …

> 'Hvis du dør inden pensionsalderen, bliver din samlede opsparing udbetalt som et engangsbeløb... Opsparingen bliver udbetalt sammen med evt. forsikringsdækning ved død. Ved pensionering kan du vælge at tilknytte dødsfaldsdækning på livrente-pensionen.'

På side 14 i bilag 10 findes følgende formulering:

> 'Risikodækningerne er fastholdt - en eventuel ægtefælle-/samleverpension og ugiftesum i FSP Pension er omregnet til en dødsfaldsdækning (10-årig rate eller sum) i AP NetLink.'

Heller ikke i den til brevet vedlagte folder fremgår det klart, at alle samleverpensionsdækninger ophører, når [klagerens] fylder 65 år. Det skal udelukkende kunne læses ud af sætningen *'Ved pensionering kan du vælge at tilknytte dødsfaldsdækning på livrentepensionen'*.

I brev af 2. november 2012 fulgte AP Pension op på deres brev fra september 2012 (bilag 11). I brevet fra november 2012 gentages alene fordelene - ikke ulemperne.

Endelig underskrev [klageren] den 12. november 2012 en erklæring om overførsel af FSP Pensionen til AP Netlink (bilag 12). Af denne fremgå bl.a. følgende:

> 'Jeg accepterer, at visse forsikringsdækninger erstattes af et engangsbeløb ved dødsfald.' *(Fremhævet her)*

Altså heller ikke her en klar udmelding om, at alle dækningerne ophører ved [klagerens] fyldte 65. år.

Herudover fremgår det heller intet steds i anførte informationsmateriale (bilag 9-12), at dækningerne i [klagerens] tilfælde mistede værdi som følge af en overskridelse af grænsen på 800 % af årslønnen.

I brev fra december 2012 (bilag 13) bekræftede AP Pension modtagelsen af erklæringen om overførsel, og omtalte heri, at man først i slutningen af januar 2013 ville oplyse om den konkrete sammensætning af [klagerens] nye pension.

En oplysning der burde være givet, forinden [klageren] traf sin beslutning.

3.2. Alders-/Invalidepension

For så vidt angår informationen om den ændrede dækning i pensionsydelserne fremgår af informationsmaterialet også kun overordnede udmeldinger. Udmeldinger har desuden primært fokus på den omstændighed, at man går fra tryghed uden til gengæld udsigt til forbedring af sin opsparing ved yderligere afkast til mindre tryghed med til gengæld potentiale for større afkast og i sidste ende forhøjede ydelser.

Der henvises til navnlig følgende formulering på side 4 i bilag 9:

> 'Før du beslutter dig for, om du vil overføre din eksisterende pensionsordning til AP NetLink, skal du være opmærksom på, at der kan være ulemper forbundet med overførslen indenfor følgende områder:
> …
> ... Din ydelsesgaranti bortfalder

Endvidere henvises til side 8 i bilag 10:

> 'Når du skal tage stilling til, om du ønsker at overføre din nuværende pensionsordning til AP NetLink, skal du derfor overveje, om du har det bedst med at beholde ydelsesgaranti på din opsparing med en garanteret minimumsydelse, men hvor udsigten til en opregulering af pensionsydelsen er lille. Eller om du foretrækker at skifte til et grundlag, hvor der er større udsigt til, at ydelserne vil overstige det nuværende garanterede niveau, men hvor du omvendt har en rentegaranti på 1 pct. før skat.'

Og til side 15 i bilag 10:

> 'Når du har en ydelsesgaranti, skal der sættes penge af til at sikre ydelsesgarantierne... Alt i alt medføre kravene, at din pensionsopsparing ikke kan forventes at vokse tilfredsstillende. Tryghed har altså en pris.
> …
> Hvis du overføre din nuværende pensionsordning til AP NetLink beregnes ydelserne på baggrund af en rentegaranti i opsparingsperioden og det p.t. anmeldte grundlag for pensionsydelserne... Der vil altså være større mulighed for at regulere pensionerne op, også til et højere niveau end din nuværende pensionsordning med ydelsesgaranti. Den fremtidige depotrente i AP NetLink vil naturligvis afhænge af den langsigtede økonomiske udvikling.'

I AP Pensions opfølgende brev i december 2012 (jf. sagens bilag 11) er som oven for nævnt alene omtalt fordelene ved en overførsel. Ikke ulemperne.

I selve accepterklæringen (sagens bilag 12) oplyses [klageren] blot kort om, at ydelsesgarantien og den forudsatte grundlagsrente bortfalder, at prisen på hans præmier bliver ugaranterede, men at ydelsesgarantien til gengæld erstattes af en rentegaranti.

Der er ingen konkrete beregninger om betydningen af overførslen for [klagerens] pensionsordning.

Hertil kommer, at AP Pension ved Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014 (bilag 14) blev kritiseret for ikke at have udbetalt de merhensættelser til forventet længere levetid, som gjaldt på tidspunktet for omvalget. Finanstilsynet påbød samtidig AP Pension at udsende informationsmateriale til alle omvalgte medlemmer fra FSP Pension senest i anden kvartal af 2014, ligesom Finanstilsynet påbød AP Pension inden udgangen af 2014 at udsende information til alle de berørte medlemmer med besked om de konkrete økonomiske konsekvenser for medlemmet.

Finanstilsynet pointerede bl.a., at omvalgsmaterialet ikke eksplicit oplyste, at man ved at overgå til det nye produkt ikke længere havde garanti for, at ændrede levetidsforudsætninger ikke kan nedsætte den garanterede ydelse, ligesom det ikke oplystes, at AP Pension i det nye produkt ikke havde taget højde for de ændrede levetidsforudsætninger, hvorfor pensionsydelsen efter omvalget *allerede af denne grund* ville blive nedsat.

[Klageren] modtog efterfølgende besked om, at han var blandt de kunder, som ville modtage en kompensation, jf. AP Pensions brev af 26. juni 2014 (bilag 15), og i december 2014 fik han meddelelse om, at AP Pension havde indsat 750.506 kr. til hans pensionsopsparing, jf. AP Pensions breve af 12. og 19. december 2014 (bilag 16).

Som ovenfor under pkt. 2.2. anført lød [klagerens] livsvarige pension - ifølge hans seneste pensionsoversigt fra februar 2015 i sagens bilag 4 - pr. 2021 på:

- 180.085,81 kr. i de første 10 år (ratepension) og
- 230.671,47 kr. (livsvarig livrentepension)

Til sammenligning lød prognosetallene i februar 2014 på:

- 194.075 kr. i de første 10 år (ratepension) og
- 224.418 kr. (livsvarig livrentepension)

I forbindelse med klagesagsbehandling ved AP Pension (jf. nærmere nedenfor) har AP Pension oplyst, at [klagerens] prognosetal den 10. juli 2015 lød på:

- 202.358 kr. i de første 10 år (ratepension) og
- 255.327 kr. (livsvarig livrentepension)

Altså har den indbetalte kompensation ikke ført til en væsentlig forbedring på hans opsparing og prognose i den nye ordning. Der er stadig en mærkbar forskel på over 100.000 kr. mellem prognosen i hans AP Netlink ordning og nutidsværdien pr. 2011 i hans tidligere FSP-Pensionsordning (jf. bilag 1 og 2).

4. Klagesagsbehandlingen ved AP Pension

…

4.2. Ægtefællepensionen

Som det fremgår af AP Pensions behandling af den rejste klage har AP Pension gjort en del ud af de muligheder, der eksisterer i AP Netlink for at tilkøbe sig en udbetalingsgaranti på livrente til efterladte i en række år, jf. navnlig bilag 17 og bilag 26. Fælles for produkterne er dog, at udbetalingsgarantien fortsat vil være knyttet op på en aldersgrænse (indtil [klageren] *ville være fyldt x-antal år*).

I sin reelle besvarelse af klagen - jf. bilag 19 - oplyser AP Pension, at ægtefællepensionen i den tidligere FSP pensionsordning (hvis den var fortsat som hvilende ordning), ville være faldet i værdi, idet de tidligere oplyste tal var afhængige af, at man havde fortsat indbetalingerne frem til det fyldte 65. år.

Ifølge AP Pension er værdien af ægtefællepensionsordningen faldet til:

- Dødsfaldssum på 962.770 kr. (ved død før alderspensionering)
- Årlig livsvarig samleverpension på 157.722 kr.

(Den tidligere 10-årige ydelse (hvis ægtefællen var under 54 år ved pensionstagerens død) faldt bort efter beslutning på FSP's generalforsamling i 2012.)

I det senere brev af 21. september 2015 (bilag 21) oplyser AP Pension, at den livsvarige årlige ydelse ville have været 159.014 kr.

Med henvisning til de gældende værdier af ægtefællepensionen i AP Netlink fastholder AP Pension under alle omstændigheder, at [klagerens] nuværende ægtefællepension er en bedre ordning end den tidligere, fordi den rent økonomisk har en større værdi.

Det bemærkes, at tallene fra AP Netlink dog stadig afhænger af, at [klageren] afgår ved døden før alderspensionering ved det fyldte 65. år. Hertil kommer, at AP Pension i sine

beregninger ikke har medtaget værdien af den fortsættende ordning. [Klagerens samlever] ville således ikke kun have fået udbetalt beløbende fra en *hvilende* ordning, men ville også få udbetalt ydelser fra den oprettede ordning i AP Netlink.

4.3. Alders-/Invalidepension

Det er under klagesagen desuden gjort gældende, at [klageren] har lidt et væsentligt tab på sin alderspension i forbindelse med det foretagne omvalg, og at han ikke forinden blev tilstrækkeligt informeret om de økonomiske konsekvenser ved et omvalg.

I sin tidligere FSP-pensionsordning var [klagerens] prognosetal 419.871 kr., mens nutidsværdien var 365.502 pr. august 2012. Tallene gjaldt ved pensionering som 65 årig. Da [klageren] ønsker at gå fra som 62-årig (altså pr. 1. januar 2018) ville nutidsværdien skulle nedskrives, men samtidig skal der også tages højde for værdien af den supplerende opsparing, han ville have foretaget i AP Netlink.

I brev af 21. september 2015 (bilag 21) har AP Pension beregnet prognosetal for 3 pensionsprodukter (1 %, 3 % og 4 %) markedsrente), og alt afhængig af en pensionsalder på 60, 62 og 65 år. 3 % og 4 % er netop sådanne produkter, som er helt ugaranterede. Som det også fremgår, indebærer produkterne en udbetalingsgaranti til den efterlevende, men kun indtil [klageren] ville være fyldt 85 henholdsvis 86 år.

AP Pension har dog ikke - trods opfordring - oplyst de gældende værdier i den tidligere FSP-alderspensionsordning, i fald [klageren] havde bevaret sin pensionsordning som en hvilende ordning. AP Pension **opfordres** derfor på ny til at oplyse disse tal, som det tilsvarende er gjort ved ægtefællepensionen.

Uden dette estimat er det vanskeligt at opgøre det reelle tab, men ud fra en forudsætning om pensionering som 62 årig vil et rimeligt skøn være, at den hvilende ordning tillagt den supplerende ordning ville indebære en samlet årlig udbetaling på omtrent 350.000 kr., hvoraf den hvilende ordning - og dermed den garanterede ydelse - ville ligge på omtrent 300-330.000.

I AP Netlinks 3 % grundlagsrente (AP Stabil) lyder prognosen for den livsvarige pension på 292.071 kr. ved pensionering som 62 årig, jf. bilag 21. I tallet er ratepensionen medregnet som blot en beregnet livsvarig ydelse, jf. AP Pensions brev af 30. oktober 205 (bilag 23).

Når man lægger disse tal til grund, og samtidig tager udgangspunkt i den generelt anerkendte forudsætning om en gennemsnitslevealder på 85 ½ år for folk på 60 år, indebærer omvalget - også selvom der alene ville have været tale om fastholdelse af en hvilende ordning - et skønnet tab på [klagerens] alderspension på (85,5-62) år x (350.000 - 292.071) kr. = ca. 1.292.500 kr.

Om de anvendte estimater henvises til [tidligere chefaktuar ved Finanstilsynet] redegørelse af 23. november 2015 (jf. bilag 27), hvor han tiltræder de anvendte skønsmæssigt beregnede tal, og samtidig finder det problematisk, at AP Pension ikke vil levere tallene, som viser værdien af den hvilende ordning.

Det gøres under alle omstændigheder gældende, at tallet kan lægges til grund i forhold til at beregne den samlede skønnede værdi af en fortrydelsesret for [klageren].

Til den på baggrund af prognosetallene beregnede værdi skal dog også lægges det værditab, som er for [klageren], at hans ordning bliver usikker, fordi der under alle omstændigheder ikke er tale om nogen garanteret ydelse. Anvender vi tallene for 1%-ordningen med en garanteret startydelse, vil tabet blive endda højere.

Om de forskellige produktmuligheder har AP Pension under klagesagen gjort opmærksom på, at [klagerens] pensionsordning nu baserer sig på et '*moderne beregningsgrundlag*', og at han kan vælge at '*anbringe sine pensionsmidler i andre fonde, der forventes at give højere afkast*'

Om dette bemærkes her blot ganske kort, at [klageren] i en alder af (nu) 60 år ikke kan anbefales at anbringe sine pensionsmidler i usikre investeringsafkast. Pensionsprodukter baseret på 'moderne beregningsgrundlag' eller i 'fonde med højere afkast' og med hertil naturligt hørende højere risiko bør ikke — heller ikke efter Finanstilsynets opfattelse - adresseres til pensionstagere, der er tæt på pensioneringen.

Det giver således sig selv, at netop denne gruppe pensionskunder ikke har lang tid til at kunne indhente år med ringere afkast. En eventuel indtrådt risiko vil tværtimod få en aktuel og mærkbar betydning på deres forsørgelsesgrundlag.

I klagesagsbehandlingen har AP Pension også omtalt, at [klageren] '*som kompensation for afgivelse af sin garanterede ydelse har modtaget 750.506 kr.*' Som ovenfor beskrevet skulle beløbet kompensere for den omstændighed, at man ikke havde taget højde for de ændrede levetidsforudsætninger, da de tidligere FPS-pensionstagere overgik fra et rentegarantiprodukt til et markedsrenteprodukt. Kompensationen var derfor ikke knyttet op på tabet af rentegarantien som sådan.

AP Pension omtaler kompensationen - der har indebåret en forøgelse af den livsvarige pension på 33.000 kr. årligt - som en '*betydelig forbedring*':

Det bemærkes, at AP Pensions sammenligning er til det tidligere AP Netlink produkt, som ifølge Finanstilsynet netop indeholdt en mangel i form af fejlagtige levetidsforudsætninger. Produktet er ikke betydeligt forbedret i forhold til den tidligere FSP-ordning. Tværtimod ligger de angivne værdier - også efter kompensationen - fortsat noget under værdien af [klagerens] tidligere FSP-pension.

Supplerende til synspunkterne fremført under klagesagsbehandlingen henvises i øvrigt til nedenfor anførte under anbringender.

4.4. AP Pensions tilbud

AP Pension har i oven for omtalte brev af 21. september 2015 kulancemæssigt tilbudt at genoprette den tidligere FSP-ægtefællepension, som den ville have været som hvilende ordning, på de følgende betingelser:

- At den tidligere reserve på ægtefællepension, der lød på 795.386 kr., fratrækkes [klagerens] nuværende pensionsdepot (ifølge dækningsoversigt af 3. marts 2015 indestod der på dette tidspunkt en opsparing på 5.288.160,24 kr. i Depotrentefonden)
- At [klagerens] prognoseydelser som følge heraf vil falde med mellem 30-50.000 kr. om året, alt afhængig af, om han vælger at gå på pension som 60- eller 65-årig og alt afhængig af hvilken grundlagsrente han vælger til den tid

- At Dødsfaldssummen - der kommer til udbetaling, hvis [klageren] går bort inden sit fyldte 65 år (og som nu lyder på ca. 3,8 mio. kr.), nedsættes til ca. 1 mio. kr. hvilket også var niveauet i FSP-ordningen

Om ægtefællereserven fremgår det af AP Pensions brev, at den tidligere reserve oprettet af FSP Pension blev tillagt [klagerens] depotopsparing, da han valgte at overføre pensionen til AP Netlink. Ser man på tallene, fremgår det imidlertid ikke, at dette beløb 'tilgik' pensionen som en ekstrasum, eftersom depotopsparingsværdien pr. 31. december 2011 var 4.202.057 kr., mens den overførte opspringsværdi af depotet pr. 1. januar 2013 var 4.376.746,60 kr. og depotopsparingsværdien pr. 31. december 2013 var 4.485.181,00 kr.

I brev af 30. oktober 2015 har AP Pension uddybet sin forklaring. De ca. 795.000 kr. udgør således en statistisk beregning af den sandsynlige værdi som modsvarer ægtefællepensionen. Denne værdi i form af en forsikringsmæssig hensættelse blev overført til [klagerens] pensionsdepot, da han overgik til AP Netlink, hvorved han opnåede ejerskab heraf.

For [klageren] indebærer fradraget i pensionsdepotet dog under alle omstændigheder en væsentlig udgift, som - sammen med det tab han i forvejen har oplevet - langt overstiger værdien for [klagerens samlever].

Eksempel:
Hvis man blot forudsætter, at [klageren] går på pension som 62 årig, at han vælger AP Stabil (3 %-grundlagsrente), og at han lever, til han er 85 ½ år (altså svarende til den gældende leve-tidsforudsætning for personer på 60 år), vil ordningen ud fra de af AP Pension beregnede prognoser koste ham i omegnen af (292.071 - 250.778) x 23,5 år = 970.385,50 kr. Hertil kommer værdien af, at dødsfaldssummen nedskrives fra ca. 3,8 mio. kr. til ca. 1 mio. kr. - altså et tab på ca. 2,8 mio. kr., hvortil også skal lægges det i forvejen lidte tab på pensionsordningen svarende til samlet ca., 1,3 mio. kr. med udgangspunkt i en pensionering som 62 årig og en levetid frem til 85 ½ år.

Altså en samlet udgift på knap 5 mio. kr.

For denne værdi vil [klagerens samlever] - ud fra samme givne alders- og grundlagsrenteforudsætninger - få udbetalt [klagerens] alderspension på 250.000 kr., men kun indtil han ville være fyldt 86 år og derfor kun 125.000 kr. svarende til ½ år (da han døde i en alder 85 ½ år). Derudover vil hun få udbetalt 159.014 kr. indtil hendes gennemsnitsalder som 80 årig - altså i ca. … år = 2.464.717 kr.

Det svarer dermed til en samlet værdi på i alt ca. 2,5 mio. kr.

Om realiteten i disse estimater henvises til [tidligere chefaktuar ved Finanstilsynets] redegørelse fremlagt som bilag 27, hvori han tiltræder, at de skønnede værdier kan anvendes.

AP Pension blev på baggrund heraf anmodet om at se på sagen igen og genoverveje tilbuddet - om det kunne sammensættes på en anden måde, jf. mail af 9. oktober 2015 fremlagt som bilag 22. AP Pension har imidlertid i brev af 9. december 2015 fremlagt som bilag 25 fastholdt prisen for reetableringen af ægtefællepensionen - også trods fremsendelsen af [tidligere chefaktuar ved Finanstilsynets] redegørelse.

Derfor er sagen nu indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

ANBRINGENDER:

1. Ægtefælle-/samleverpension
Forudsætningerne for samleverpensionen har i [klagerens] tilfælde væsentlig betydning set i lyset af aldersforskellen mellem ham selv og hans samlever.

Som anført har AP Pension forklaret sig med, at den tidligere ordning oversteg deres grænse for dækning på 800 %) af årslønnen. Denne grænse er intetsteds klart omtalt i informationsmaterialet - endsige med de konkrete konsekvenser det har haft for [klagerens] pensionsordning.

For så vidt angår AP Pensions redegørelser for den alt i alt økonomiske bedre dækning, fordi [klagerens samlever] vil få udbetalt både dødsfaldssum og den opsparede værdi [dog stadig kun hvis [klageren] går bort inden det fyldte 65. år], jf. mail nr. 2 som indgår i bilag 4 samt bilag 17 og bilag 26, bemærkes som tidligere anført, at en sådan 'bedre dækning' selvsagt vil være helt afhængig af pensionstagerens alder på dødsfaldstidspunktet samt den efterlevendes livstidsprognose.

I [klagerens] tilfælde, stod hans samlever - i tilfælde af, at hun var ældre end 54 år, når [klageren] døde - til at skulle have livsvarig pension udbetalt med 181.730 kr. årligt.

Hvis man tager udgangspunkt i den gennemsnitlige levealder for kvinder i Danmark, som er på omtrent 80 år for de kvinder, der i dag aktuelt er mellem 30-50 år, og hvis man antager, at [klageren] dør i en alder af 69 år - altså hvor hans samlever … selv er … år - ville hun efter den gamle ordning potentielt skulle have udbetalt 181.730 kr. i 26 år, hvilket giver 4.724.980 kr.

Med de nye værdier for den hvilende ordning (jf. bilag 19 og 21) ville hun kunne få udbetalt (159.014 x 26) = i alt 4.134.364 kr.

Medmindre [klageren] - mod særskilt præmiebetaling - tilvælger en garantiperiode, vil hans samlever i en tilsvarende situation i henhold til den nye ordning til gengæld ingenting få udbetalt, da [klageren] i ovennævnte eksempel er gået bort efter det fyldte 65. år.

Forudsætter man i stedet, at [klageren] går bort i en alder af 64 år - altså hvor [hans samlever] er 54 år - ville hun efter den gamle (hvilende) ordning få udbetalt (159.014 kr. x 31) tillagt dødsfaldssum på (i hvert fald) 962.770 kr., hvilket giver i alt 5.892.204 kr.

Efter den nye ordning vil [klagerens samlever] i dette tilfælde (før statsafgift) ganske vist få udbetalt såvel dødsfaldssummen på 3.801.955 kr. og opsparingen i Depotrentefonden på 5.442.222 kr., jf. bilag 19.

Det må antages, at AP Pensions klassificering af AP Netlink som en samlet 'bedre dækning' er baseret på disse tal. I [klagerens] tilfælde har det imidlertid en væsentlig betydning for bedømmelsen af den samlede 'bedre dækning', at der er så stor aldersforskel mellem ham og hans samlever, når pensionen falder bort i tilfælde af, at [klageren] går bort efter sit fyldte 65 år.

Netop denne forskel i dækningerne fremgik på ingen måde klart af det informationsmateriale, [klageren] fik udleveret til brug for hans overvejelser om omvalg.

Det blev heller ikke oplyst på et informationsmøde i [by], som [klageren] deltog i. Her oplyste Chefkonsulent … (nu pensionskonsulent ved AP Pension) kun - og endda på konkret forespørgsel om forskellen i ægtefælle-/samleverpensionen - at den 10 årig ydelse fremadrettet ville blive udbetalt som et engangsbeløb og at den livsvarig (altså efter det fyldte 54. år) tilsvarende ville blive ganget op, men med faktoren 20 og udbetalt som et engangsbeløb. Det blev på intet tidspunkt nævnt, at det fremover kun gjaldt til [klagerens] fyldte 65. år. At man ikke oplyste dette forhold til informationsmødet blev også bekræftet på mødet mellem parterne i august 2015.

Det bemærkes i den forbindelse, at for [klageren] ville en udbetaling, som var afhængig af, at hans samlever var fyldt 54 år, selvsagt aldrig kunne blive relevant, såfremt dækningen under alle omstændigheder faldt bort ved [klagerens] fyldte 65. år. Dette fordi den af [klageren] indsatte begunstigede samlever … på dette tidspunkt ikke ville have nået at fylde 54 år.

Det gøres gældende, at AP Pension - ved ikke på klar og utvetydig måde at oplyse [klageren] om denne væsentlige forskel i de to pensionsordninger - har tilsidesat § 43, stk. 1, i om lov om finansiel virksomhed, samt tilsidesat bestemmelserne i navnlig § 3, § 7 og dagældende § 28, stk. 1, jf. § 1, stk. 6, 1. og 2. pkt., i bekendtgørelsen om god skik for finansielle virksomheder. Det bemærkes i øvrigt, at der ikke ved [klagerens] omvalg til AP Netlink i 2012 var tale om en tvungen situation omfattet af § 29, stk. 1, 3. pkt.

Der henvises her også til den tidligere chefaktuars redegørelse og opfølgende mail (bilag 27 og bilag 28), hvor han tillige finder der problematisk, at AP Pension ikke tillader omvalg i dette tilfælde, hvor der ifølge chefaktuaren har været tale om misinformation, ligesom det er problematisk for sagsoplysningen, at AP Pension ikke vil levere de nødvendige tal til at fastsætte værdien af en fortsat hvilende ordning.

Ifølge bekendtgørelsens § 3 skal en finansiel virksomhed handle redeligt og loyalt overfor sine kunder. Og fra bekendtgørelsens § 7 om informationspligt skal navnlig fremhæves selskabets pligt til af egen drift at yde rådgivning, hvor omstændighederne *tilsiger et behov herfor* (stk. 2), samt at formålet med rådgivningen er at tilgodese kundens interesser og give kunden et *godt grundlag til at træffe sin beslutning*, ligesom selskabet skal orientere om de risici, *som er relevante for kunden* (stk. 3).

Det bemærkes i den forbindelse, at indholdet af de for denne sag relevante bestemmelser i § 3, § 7 og dagældende § 28 (nu § 29) i bekendtgørelse nr. 769 af 27. juni 2011 er uændrede i den nugældende bekendtgørelse nr. 928 af 28. juni 2013.

En klar information i [klagerens] tilfælde om, at retten til udbetaling falder bort ved hans pensionering ville i øvrigt ikke have indebåret en risiko for overinformering med tab af overblik til følge.

Det gøres endvidere gældende, at forskellen i de to samleverpensionsdækninger i netop [klagerens] tilfælde udgør en sådan særlig indgribende karakter, at AP Pensions tilsidesættelse af sin informationspligt må indebære, at [klageren] - i det konkrete aftaleforhold mellem ham og AP Pension - skal stilles, som havde han bevaret sin tidligere ægtefælle-/samleverpension med livsvarige ydelser uafhængigt af sin egen pensionering.

Fra praksis kan henvises til Ankenævnets kendelse 81.066 af 17. december 2012 vedrørende en forsikringstagers ret til - som følge af mangelfuld information - at blive stillet som havde han fortsat sin hidtidige forsikring. Se også Ankenævnets kendelse af 28. april

2004, hvor en mangelfuld information vedrørende udbetaling af gruppelivsforsikring i tilfælde af død fandtes i strid med reglerne om god skik.

2. Omvalg fra gennemsnitsrente med ydelsesgaranti til rentegaranti
For så vidt angår det af [klagerens] foretagne omvalg af sin pensionsordning, er heller ikke informationen herom tilstrækkeligt konkretiseret i forhold til hans ydelser.

Brevet af september 2012 (jf. sagens bilag 9) indeholder ikke nærmere oplysning om ydelsesgarantien. Man har derimod på side 5 et højt fokus på prisen for forsikringsdækningerne. At disse efterfølgende vil være ugaranterede og derfor kan ændre sig.

Om selve ydelserne henvises blot til folderen, som kun indeholder en række eksempelberegninger. AP Pension har sit brev af 10. juli 2015 (bilag 19) i øvrig anført, at [klageren] var advaret ved det eksempel, som er beskrevet nederst på side 12 i informationsfolderen (bilag 10). Dette eksempel omhandler imidlertid en 62-årig, og [klageren] var på daværende tidspunkt knap 57 år.

Det samlede informationsmateriale burde have omfattet en konkret individuel beregning af betydningen for [klagerens] pensionsordning. Dette navnlig også fordi, eksempelberegningerne ifølge folderen selv er uden levetidsforudsætninger. Der henvises her til Finanstilsynets afgørelse vedrørende navnlig problematikken omkring levetidsforudsætningerne (sagens bilag 14), der som tidligere anført efterfølgende har vist sig at have en markant betydning på den samlede opsparingsværdi, jf. også AP Pensions brev af 26. juni 2014 til [klageren] (sagens bilag 15).

Derimod har den efterfølgende kompensation som også tidligere anført ikke haft den store genoprettende betydning af hans opsparing efter de fejlagtige levetidsforudsætninger i forhold til hans ordning i FSP Pension.

Om retten til individuelle beregninger kan også henvises til Finanstilsynets generelle principielle fortolkning af 11. juli 2014 af god skik-bekendtgørelsens § 7 i forbindelse med omvalg af pensionsordninger (bilag 29). Heri udtaler Finanstilsynet, at kunden i en omvalgssituation har krav på individuelle tal, der illustrere konsekvenserne af omvalget, ligesom tilsynet generelt udtaler, at omvalgssituationen tilsiger en særlig påpasselighed, fordi kundens fravalg af gennemsnitsrente med garanti til fordel for markedsrente uden garanti, kan have *vidtgående økonomiske konsekvenser for den enkelte*.

Ifølge Finanstilsynets udtalelse af 11. december 2014 (bilag 30) vedrørende forståelsen af god skik-bekendtgørelsens § 3 og § 4 i relation til omvalg, følger det af principperne bag § 3 og § 4 at:

> 'En redelig og loyal handlemåde over for kunderne indebærer, at selskabet har en særlig forpligtelse til forud for udsendelse af tilbud om omvalg at vurdere, om et omvalg kan have særlig betydning for særlige medlems- eller kundegrupper og identificere disse grupper, og i givet fald helt afstå fra at tilbyde omvalg til kundegrupper, for hvem et omvalg må forventes klart at være til ugunst.'

Det gøres gældende, at risikoen ved omvalg for kunder med en høj alder er af en væsentlig anden karakter. En høj alder indebærer således, at tiden til at 'indhente en lavere forrentning' på sin opsparing selvsagt er væsentlig kortere end for de yngre kunder. Derfor bliver risikoen mærkbar anderledes.

Det gøres endvidere gældende, at de grundlæggende principper bag god skikbekendtgørelsens § 3 og § 7 ikke har ændret sig, for så vidt angår pensionsselskabets forpligtelse til at være særligt opmærksomme på såvel de enkelte kundegruppers som den enkelte kundes konkrete forhold og deraf følgende behov.

AP Pension var derfor også i november 2012 (på tidspunktet for [klagerens] beslutning om omvalg) forpligtet til at være særligt opmærksom på netop hans situation - herunder navnlig hans alder. [Klageren] var som anført knap 57 år og havde derfor kun mellem 3 og 8 år tilbage inden sin pensionering.

Det gøres desuden gældende, at den markante forskel på de to pensionsordninger for så vidt angår prognoseberegningerne af de forventede ydelser udgør en sådan særlig indgribende karakter, at også AP Pensions tilsidesættelse af sin informationspligt i denne forbindelse må indebære, at [klageren] - i det konkrete aftaleforhold mellem ham og AP Pension - skal stilles, som havde han bevaret sin tidligere pensionsordning.

Sammenfattende gøres det herefter gældende,

at AP Pension - ved ikke på klar og utvetydig måde at oplyse [klageren] om AP Netlinks væsentligt begrænsede dækning i samleverpensionen - har tilsidesat § 43, stk. 1, i om lov om finansiel virksomhed, samt tilsidesat bestemmelserne i navnlig § 3, § 7 og dagældende § 28, stk. 1, jf. § 1, stk. 6, 1. og 2. pkt., i bekendtgørelsen om god skik for finansielle virksomheder.

at AP Pensions har tilsidesat de ovennævnte bestemmelser ved heller ikke på klar og utvetydig måde at oplyse [klageren] om den konkrete økonomiske betydning et omvalg fra FSP Traditionel med gennemsnitsrente og ydelsesgaranti til AP Netlink med rentegaranti ville få for hans pensionsordning og

at [Klagerens] beslutning om omvalg har haft en sådan indgribende betydning for hans samlede pensionsordning, at AP Pensions tilsidesættelse af sin informationspligt må indebære, at [klageren] - i det konkrete aftaleforhold mellem ham og AP Pension - skal stilles, som havde han bevaret sin tidligere pensionsordning."

Selskabet har i brev af 18/4 2016 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"**1. AP Pensions holdning**

…

Ad. fortrydelse af omvalget som et hele

AP Pension gør, af de i dette brev anførte grunde, gældende, at Klager ikke har ret til at fortryde omvalg af sin pensionsordning pr. 1. januar 2013, som han har accepteret ved bindende aftale ved sin underskrift af 12. november 2012 (se Klagers bilag 12).

Ad. ægtefælle-/samleverpension

AP Pension har kulancemæssigt tilbudt Klager (se Klagers bilag 21, 23 og 25) at genetablere den ægtefælle-/samleverpension, som Klager havde før 1. januar 2013, som den ville have set ud, såfremt han ikke havde valgt om.

Genetablering sker mod tilbagebetaling af værdien af ægtefælle/samleverpensionens forsikringsmæssige reserve, som Klager fik tillagt sit pensionsdepot, da ægtefælle-/samleverpensionen bortfaldt ved overgangen til AP Netlink pr. 1. januar 2013.

Da Klager således, med hensyn til dækning af sin samlever, vil kunne blive stillet, som om omvalget ikke havde fundet sted, opfylder AP Pension således Klagers ønske på dette område, og vedr. ægtefælle-/samleverpensionen kan AP Pension derfor ikke se, at der skulle være en tvist.

2. Sagsforløb

…

Til brug for Klagers valg, har AP Pension forinden fremsendt informationsmateriale, som er fremlagt som Klagers bilag 9, 10 og 11.

Efter valget afsender AP Pension en police til Klager (Bilag A). Policen indeholder informationer om Klagers forsikringsdækninger, herunder at dødsfaldsummen bortfalder ved Klagers alder 65, samt en prognose over den forventede pensionsydelse ved Klagers pension som 65 årig.

…

3. Klagers opfordringer

Klager fremsætter i sit klageskrift en række opfordringer om oplysninger, som AP Pension hermed skal efterkomme.

Opfordring 1: 'AP Pension opfordres til at dokumentere, at pensionsordningen i FSP indeholdt en opdelt periode, som angivet i 2. afsnit i mail nr. 2 i sagens bilag 6.'

AP Pension kan oplyse, at der, både i den tidligere pensionsordning i FSP Pension, samt i Klagers nuværende pensionsordning er mulighed for at få en forhøjet udbetaling af alderspension i de første 10 år efter pensionering, hvorefter udbetalingen vil falde, men fortsætte livsvarigt. Det er ligeledes muligt i begge pensionsordninger at vælge at få udbetalt hele sin alderspension som en livsvarig livrente, hvor det forhøjede beløb, der ellers ville være blevet udbetalt i de første 10 efter pensionering, bliver fordelt og udbetalt som en del af den livsvarige livrente.

Dette fremgår i øvrigt også af Klagers bilag 6 mail nr. 4, Klagers bilag 7 mail nr. 4, samt i AP Pensions brev til Klager af 30. april 2015 (Klagers bilag 17) side 6.

Opfordring 2: 'AP Pension opfordres til at oplyse nutidsværdien af [klagerens] pensionsordning i AP Netlink.'

Klager henviser i det pågældende afsnit i sit klageskrift til sit Bilag 4, som er en dækningsoversigt for Klager.

Som det fremgår af 1. afsnit, linje 2-3 øverst på siden, er der netop tale om, at tallene er omregnet til nutidskroner. Dette er i øvrigt tidligere kommunikeret til Klager i AP Pensions brev af 30. april 2015 (Klagers bilag 17) side 6.

For en god ordens skyld vedlægges en nyere version af Klagers dækningsoversigt (Bilag C), som i øvrigt altid kan findes på AP Pensions kundeportal 'Min Pension' på AP Pensions hjemmeside.

Opfordring 3: 'AP Pension opfordres derfor på ny til at oplyse disse tal, som det tilsvarende er gjort ved ægtefællepensionen.'

Der er tale om en opfordring til at beregne og oplyse prognoser for Klagers alderspensionsydelse, såfremt han havde valgt ikke at overføre sit depot til AP Netlink pr. 1. januar 2013.

Det skal nævnes, at AP Pension ikke, som det kunne fremstå af opfordringen, har tilbageholdt disse oplysninger for Klager, men at selskabet ikke har forstået på Klager, at han ønskede disse tal. Da de endvidere ikke synes relevante for sagens afgørelse, har de ikke tidligere været fremlagt.

AP Pension skal naturligvis efterkomme Klagers opfordring, og tallene er som følger:

Ydelsesprognose for livsvarig livrente ved pensionsalder 65, indeholdende udbetalingsgaranti for udbetalingen fra AP Netlink til Klagers samlever indtil Klager ville være fyldt 85, såfremt Klager ikke havde overført sit daværende pensionsdepot til AP Netlink:

	Prognose	Nutidsværdi
Ydelse fra G82	381.514	336.722
Ydelse fra AP Netlink	33.203	29.875
I alt årlig forventet ydelse	414.717	366.597

Ydelsesprognose for livsvarig livrente ved pensionsalder 65, uden udbetalingsgaranti til Klagers samlever, såfremt Klager ikke havde overført sit daværende pensionsdepot til AP Netlink:

	Prognose	Nutidsværdi
Ydelse fra G82	381.514	336.722
Ydelse fra AP Netlink	36.821	33.131
I alt årlig forventet ydelse	418.335	369.853

4. Omvalgsmaterialet

Omvalgsmaterialet blev udarbejdet på grundlag af den regulering og praksis om omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente, som var gældende i 2012 og ud fra den viden og de forudsætninger, som var gældende på tidspunktet for udarbejdelsen af materialet. Hverken Folketinget eller Finanstilsynet havde i 2012 reguleret gennemførsel af omvalg. Først med Finanstilsynets udtalelse af 11. december 2014 (Klagers bilag 29) blev der fastsat regler om, at der fremover skal oplyses om levetidsrisikoen.

Fokus i omvalgsmaterialer var generelt i branchen, og således også ved dette omvalg, på rente, afkast samt det helt afgørende; at kunden med omvalg til markedsrente gav afkald på ydelsesgarantien og dermed selv bar risikoen for faldende pensionsydelser. Baggrunden var, at det ville være på dette område, at kundens risiko ville adskille sig mest fra det tidligere produkt med ydelsesgaranti og gennemsnitsrente, og at det ville have størst økonomisk betydning for kunden.

Selskabets fokus på risikoen, som var forbundet med udsving i afkastet, var helt i overensstemmelse med praksis for omvalg i pensionsbranchen i 2012, hvor der ligeledes blev fokuseret på investeringsform.

Baggrunden var dels en forventning om, at det fremtidige afkast kunne rumme stigninger i levetiden og dels, at praksis, som anført ovenfor, var at fokusere på risikoen ved investeringsafkast, samt oplyse om, at den samlede ydelsesgaranti bortfaldt.

Fremhævninger i nedenstående citater foretaget af AP Pension.

…

På overførselsanmodning af pensionsordning til AP NetLink af 12. november 2012 (Klagers bilag 12) skriver Klager under på, at:

*'Jeg accepterer, at **min nuværende ydelsesgaranti og den forudsatte grundlagsrente bortfalder** og erstattes af en rentegaranti på 1 %'*

Endvidere fremgår dette af overførselsanmodningen:

'Vær opmærksom på, at du efterfølgende ikke kan fortryde din beslutning om overførsel.'

5. Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014

…

Finanstilsynet har ligesom AP Pension vurderet, at det ville:

'... have været rimeligt, at forsikringstagerne medtog værdien af merhensættelserne til en længere levetid.'

…

Klager har modtaget kr. 750.506 i kompensation for afgivelse af sin ydelsesgaranti, jf. Klagers bilag 16.

Selskabet har efterlevet Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014 (Klagers bilag 14), idet

1. selskabet har opgjort og fordelt de hensættelser, som vedrørte levetidsforlængelsen til de kunder, som ikke ved omvalgene blev kompenseret rimeligt for at overtage levetidsrisikoen i overensstemmelse med den af Finanstilsynet godkendte model,

2. selskabet den 26. juni 2014 sendte breve (Klagers bilag 15) til kunder, som havde valgt om, med oplysning om de ville modtage kompensation eller ej, samt

3. selskabet ved brev af 12. december 2014 har sendt brev til kunder om kompensation (Klagers bilag 16).

Selskabet skal i øvrigt henvise til Ankenævnets kendelse AKF 87.092, der har lignende problemstilling som nærværende sag.

…

6. Forældelse og passivitet

Det er selskabets vurdering, at der allerede på tidspunktet for Klagers indbringelse af sagen for Ankenævnet for Forsikring er indtrådt forældelse for Klagers eventuelle krav mod AP Pension.

Efter Klagers omvalg fremsender AP Pension, som nævnt, en police til Klager (Bilag A). Policen indeholder informationer om Klagers nye pensionsordning, forsikringsdækninger, herunder dødsfaldsum, samt en prognose over den forventede pensionsydelse ved Klagers pension som 65 årig.

Klagen mod AP Pension sker på baggrund af, at Klager bliver opmærksom på, at prognoserne for hans pensionsydelser falder, samt at han bliver opmærksom på, at dødsfaldsdækningen i AP Netlink bortfalder ved Klagers alder 65.

Disse oplysninger om dødsfaldsdækningen, samt en prognose, der er væsentlig lavere en den prognose, som Klager har modtaget vedr. sin tidligere pensionsordning (se Klagers

bilag 1) fremgår tydeligt af den fremsendte police. Det fremgår i øvrigt af policens forside, at AP Pension opfordrer Klager til at bruge tid på at få overblik over sin nye pensionsordning.

Klager er således blevet oplyst om fald i prognoser, samt dødsfaldsdækningens udløb ved alder 65, senest ved fremsendelse af policen af 24. januar 2013.

Det er herefter AP Pensions vurdering, at der, jf. forældelseslovens § 3, stk. 2, jf. stk. 1, allerede ved Klagers indbringelse af sagen for Ankenævnet for Forsikring den 19. februar 2016, er indtrådt forældelse for Klagers eventuelle krav mod AP Pension.

Klagers korrespondance med AP Pension i november 2013, samt i løbet af det seneste år inden indbringelse af sagen for Ankenævnet, suspenderer ikke forældelsen.
Såfremt Ankenævnet ikke mener, at Klagers eventuelle krav mod AP Pension er bortfaldet pga. forældelse, er det selskabets vurdering, at det eventuelle krav i så fald må være bortfaldet på baggrund af udvist passivitet.
…
I november måned 2013 kontakter Klager, og dennes samlever, AP Pension med spørgsmål om bl.a. ægtefælle-/samleverpensionen, samt muligheden for at tilvælge/fravælge rateudbetaling af en del af alderspensionen i de første 10 år. AP Pension svarer på disse spørgsmål, og korrespondancen kan ses i Klagers bilag 6, 7 og 8.

Der udtrykkes ikke, fra Klagers side, i korrespondancen i november måned 2013 (Klagers bilag 6-8), utilfredshed med omvalget eller med måden hvorpå, dette er foregået.

Først ved brev af 27. februar 2015 (Bilag B) udtrykker Klager sin utilfredshed med omvalget.
…
Det er AP Pensions vurdering, at såfremt det har været så væsentligt for Klager, at hans pensionsydelsesprognoser ikke må falde, samt at hans dødsfaldsdækning skal fortsætte efter alder 65, som det anføres i klageskriftet, så ville Klager have henvendt sig tidligere, end det er sket, efter at have modtaget information om dette i den fremsendte police, samt særligt efter de opklarende spørgsmål i parternes korrespondance i november måned 2013.
…
Passiviteten har i denne sag særligt vidtrækkende konsekvenser, da der jf. nedenfor, foreligger umulighed med at genanskaffe de aktiver, som lå til grund for gennemsnitsrenteproduktet til samme eller lavere pris. Hvis det overhovedet er muligt, vil det belaste selskabet, og dermed de øvrige kunder, med en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde i forhold til Klagers evt, gevinst ved annullering. Dette synspunkt genfindes i Ankenævnets præmisser i den førnævnte AKF 87.092, som et synspunkt, som nævnets flertal har lagt vægt på i sin afgørelse.

7. Mulighed for at tilsidesætte omvalget som ugyldigt

…
7.1 Er der væsentlige forudsætninger, som er bristede eller urigtige?
Det er selskabets opfattelse, at Klager har været fuldt orienteret om, at omvalget medførte, at hans tidligere ydelsesgaranti bortfaldt, og at hans ydelse kunne blive nedsat som følge heraf.

Allerede fordi selskabet har anvendt begrebet 'ydelsesgaranti', som dækker alle garantier på ydelsen, og ikke 'rentegaranti', burde det have været klart for Klager, at der var andre forhold end afkastet, som kunne føre til nedsættelse af ydelsen.

Selskabet finder samlet set ikke, at Klager har godtgjort, at hans forudsætninger forud for omvalget er bristede eller urigtige, ej heller, at disse skulle være væsentlige i forudsætningslærens forstand, jf. bl.a. ovenfor vedr. passivitet.

AP Pension må dog tage til efterretning, at Ankenævnet i AKF 87.092 vurderer, at oplysninger om levetidsforudsætninger må anses som værende væsentlige i forbindelse med et omvalg. Ligeledes vurderer Ankenævnet i den omtalte sag, at såfremt der i omvalgsmaterialet ikke eksplicit forklares om potentielle ydelsesnedsættelser på baggrund af den overtagne risiko for levetidsforudsætningerne, så kan et omvalg hvile på urigtige forudsætninger.

Det er dog selskabets klare vurdering, at selvom dette måtte være tilfældet ved dette omvalg, så er der efter fordudsætningslæren ikke mulighed for at erklære en aftale for ugyldig, førend samtlige betingelser herfor er opfyldte.
…
7.2 Har oplysninger om levetidsrisikoen været bestemmende for Klager?
Det er efter selskabets opfattelse ikke sandsynligt, at Klager ikke ville have gennemført omvalget, selvom han fået oplysninger om levetidsrisikoen.
…
7.3 Vidste eller burde selskabet vide at væsentlige forudsætninger hos Klager var bristet eller urigtige?
Selskabet har fremlagt et omfattende omvalgsmateriale, har udarbejdet spørgsmål-svar på sin hjemmeside og har deltaget i informationsmøder vedr. omvalget.

Det er selskabets opfattelse, at ledelsen loyalt har delt de oplysninger, som de selv havde forud for omvalget. Således var det ikke på daværende tidspunkt klart hverken for den ansvarshavende aktuar eller ledelsen, hvilken betydning de stigende levetider ville få for beregning af ydelserne.

Selskabet forventede i 2012, at et forventet højere afkast ville kunne dække de øgede levetider, der kunne forudses på daværende tidspunkt.

Til støtte for, at selskabet ikke eksplicit burde have inddraget risikoen forbundet med ændrede levetidsforudsætninger i omvalgsmaterialet, henvises yderligere til, at selskabet på tidspunktet for omvalget var berettiget til at lægge til grund, at selskabets levetidsgrundlag var robust.

Samtidig kunne selskabet ikke forudse stigningen i den forventede restlevetid, som for mænd modsvarer stigningen i de foregående 50 år, ligesom ledelsen ligeså lidt som alle andre kunne forudse, at renteniveauet ville fald til et niveau, som ikke tidligere er set i nyere tid. Ledelsen kunne derfor heller ikke forudse, at levetidsforudsætningerne derfor ville få en større betydning end antaget forud for omvalget.
Selskabet finder ikke, at der er tale om en generel og væsentlig forudsætning hos vores kunder. Selskabet har mere end 50.000 kunder i markedsrente, heraf mere end 12.000 kunder fra det tidligere FSP, som har gennemført omvalg i 2011-2013 ud fra samme eller lignende oplysninger. Ud af de mere end 12.000 kunder har ca. 350 i løbet af 2014 tilkendegivet, at netop levetiden var en væsentlig forudsætning for dem. Selskabet finder på denne baggrund heller ikke, at forudsætningen burde have været kendelig for selskabet.

På denne baggrund er det selskabets opfattelse, at det ikke i 2012 var kendt eller burde have været kendt for ledelsen, at forudsætningen om, at Klager ved omvalget overtog risikoen for levetiderne på tidspunktet for omvalget var så væsentlig, at Klager ikke ville gennemføre omvalget, hvis dette havde været klart for ham.

7.4 Er det rimeligt at lade selskabet bære risikoen for evt. urigtige eller bristede forudsætninger?

7.4.1 Selskabet kunne ikke forudse den fremtidige udvikling
Baggrunden for at Klager kan få indtryk af, at hans forudsætninger er bristede eller urigtige, er en kombination af, at Finanstilsynet efter omvalget i 2012 har øget levetidsbenchmark betydeligt, og et verdensomspændende rekordlavt renteniveau.

Selskabet finder ikke, at det ville være rimeligt at pålægge selskabet disse risici, som ingen kunne forudse ved omvalget i 2012.

Selskabet henviser i denne forbindelse til den førnævnte kendelse AKF 87.092, hvor Ankenævnets flertal i sine præmisser udtaler, at der ikke er holdepunkter for at antage, at selskabet allerede ved omvalget i 2011 kunne forudse, at Finanstilsynets varsling af levetidsbenchmark ville medføre så betydelige stigninger i de forventede restlevetider, som det efterfølgende har vist sig at være tilfældet. Det er selskabets vurdering, at et tilsvarende synspunkt bør anlægges vedr. dette omvalg.

7.4.2 Kunderne er blevet fuldt kompenseret
Selskabet henviser endvidere til, at kunderne, der valgte om i 2012, er blevet kompenseret for de hensættelser, der var på levetider på tidspunktet for omvalget, jf. Finanstilsynets afgørelse af 2. april 2014 (Klagers bilag 14). Disse hensættelser var udtryk for de i 2012 forventede forøgede levetider.

Klager har modtaget kr. 750.506 i kompensation (Klagers bilag 16).
…
7.4.3 Det vil være uforholdsmæssigt dyrt at tilbageføre Klagers pensionsordning
…
Selskabet gør gældende, at det ikke vil være rimeligt at lade selskabet bære risikoen for en annullering af omvalget, fordi der foreligger umulighed med at genanskaffe de aktiver, som lå til grund for gennemsnitsrenteproduktet, til samme eller lavere pris. Hvis det overhovedet er muligt, vil det belaste selskabet med en uforholdsmæssig stor økonomisk byrde i forhold til Klagers evt. gevinst ved annullering.

Baggrunden er, at selskabet er og var 100 pct. kundeejet, og der er derfor kun de andre kunder til at betale for en evt. annullering.

Pensionsordninger i såvel gennemsnitsrente som markedsrente baserer sig på værdipapirer, som selskabet anskaffer for de forsikredes midler. Sammensætningen af aktiver afspejler aftalen og den risiko, der er for de pågældende pensionsordninger. Således vil aktivsammensætningen i gennemsnitsrente adskille sig markant fra markedsrente. Ved omlægning til markedsrente blev aktiverne, som var anskaffet til gennemsnitsrente, afhændet til fordel for aktiver med bedre afkastmulighed. Det udgør en særlig udfordring, at der er forløbet mere end 3 år med store udsving på finansmarkeder og en til stadighed faldende rente, som ovenikøbet har været negativ, siden afhændelsen af de aktiver, der lå til grund for Klagers gennemsnitsrenteprodukt.

I AKF 87.092 bliver der lagt vægt på dette forhold i flertallets præmisser.

7.4.4 Hvis Klager får ret til at fortryde sit omvalg, er han også sluppet for investeringsrisikoen
Hvis Klager får medhold i, at aftalen om omvalget ikke er bindende og hans pensionsordning derfor skal tilbageføres til gennemsnitsrente med garanterede ydelser, vil det betyde, at Klager også er sluppet for den investeringsrisiko, som han fuldt bevidst overtog ved omvalget. Han er sluppet for investeringsrisikoen på et tidspunkt, hvor denne risiko er blevet realiseret med lave renteprognoser, hvilket vil være urimeligt overfor de øvrige kunder og i strid med FiL § 21.
…
Også dette forhold bliver der lagt vægt på af flertallet i AKF 87.092.

8. Klagers bilag 28 og 29
Klager vedlægger til sin klage bilag 28 og 29, og han henviser bl.a. til, at kunder der tilbydes omvalg, jf. disse bilag, har krav på individuelle beregninger, der kan illustrere konsekvenserne af omvalget.

AP Pension bestrider, at disse udtalelser fra Finanstilsynet må betragtes som en kodificering af gældende lov, som var gældende på tidspunktet for omvalget. Således er udtalelserne afgivet på baggrund af en lovændring af lov om finansiel virksomhed, hvor der blev indsat en ny § 60a den 1. juli 2014. Der er således tale om nye regler og ikke kodificering.

Selskabet bestrider, at lov om finansiel virksomhed § 60a og de heraf afledte udtalelser kan have retskraft forud for ikrafttrædelsen den 1. juli 2014, og at disse skulle finde anvendelse ved afgørelsen af nærværende sag.

9. Sagen skal afgøres på samme måde som AKF 87.092
AP Pension skal i det hele henvise til AKF 87.092.
…
10. Særlig om Klagers ægtefælle-/samleverpension
Klager sætter i sit klageskrift særligt fokus på, at den ægtefælle-/samleverpension, som i Klagers tidligere pensionsordning ville sikre hans samlever et livsvarigt årligt beløb, uanset Klagers alder på dødsfaldstidspunktet, på kr. 181.730, ved Klagers omvalg ændres til en dødsfaldsum, hvor dækningen bortfalder ved Klagers alder 65.

Klager erkender sig klar over, at dækningen ved omvalget ændredes til et engangsbeløb i form af en dødsfaldssum, men Klager mener sig ikke tilstrækkeligt oplyst om, at dækningen bortfalder ved Klagers alder 65.
…
10.2 Forbedret dækning - forsikringers karakter
AP Pension finder anledning til at adressere Klagers bemærkning om, at selskabet finder, at der ved den nye ordning er tale om en bedre dækning.

Dette er AP Pensions vurdering, idet ordningen i AP Netlink udover en dødsfaldssum på kr. 3,8 mio., indeholder depotsikring, hvilket ikke var tilfældet på den tidligere FSP-ordning. Herved sikres det, at det betydelige pensionsdepot, som Klager har opsparet, udbetales til hans samlever, såfremt Klager måtte afgå ved døden inden sin pensionering. I den tidligere ordning, ville depotet ikke blive udbetalt til Klagers samlever, men tilgå kundefællesskabet i pensionsselskabet.

Endvidere er der, som Klager også anfører, mulighed for at tilkøbe en garanteret periode, hvori Klagers samlever vil modtage Klagers pension, såfremt Klager afgår ved døden efter sin pensionering. Der henvises i den forbindelse til selskabets breve, der er vedlagt som Klagers bilag 17, 19 og 21.

Endelig finder AP Pension anledning til at anføre, at det ligger i forsikringers natur, at der opnås fordele og ulemper, alt efter hvordan situationen udvikler sig. Det er således ikke til at vide, om den ene forsikring er bedre for forsikringstager end den anden, idet det ikke på forhånd er givet, hvornår forsikringstager vil afgå ved døden.

I Klagers bilag 26 har AP Pension forsøgt at sammenligne den nuværende og tidligere dækning, samt at illustrere overfor Klager, hvor længe hans samlever skal overleve ham, førend Klagers tidligere ordning ville have været økonomisk mere fordelagtig for hans samlever end den nye (se bilagets side 3-7).

11.3 AP Pensions tilbud om genetablering af ægtefælle-/samleverpension
Som nævnt har AP Pension kalancemæssigt tilbudt Klager at genetablere den ægtefælle-/samleverpension, som han havde i sin tidligere ordning, som den ville have set ud, såfremt han ikke havde foretaget omvalg.

Det er derfor selskabets vurdering, at der på dette område ikke er en tvist mellem parterne, idet Klager bliver tilbudt netop det, som han ønsker.
…
Klagers tidligere pensionsordning indeholdt en ægtefælle-/samleverpension, der ville blive udbetalt til Klagers samlever, uanset Klagers alder på dødsfaldstidspunktet, med kr. 181.730 årligt, så længe Klagers samlever er i live.

Ved omvalg til AP Netlink bortfalder denne dækning og bliver erstattet af en dødsfaldssum.

Som nævnt ovenfor, beslutter Klagers arbejdsgiver i 2012, at Klager pr. 1. januar 2013 skal indbetale til en markedsrenteordning i AP Netlink. Uanset Klagers omvalg stopper indbetalingen til Klagers tidligere pensionsordning altså pr. 31. december 2012.

Dækningerne i Klagers tidligere ordning er beregnet under forudsætning af, at der indbetales uændret præmie til alder 65. Da Klager, efter sin arbejdsgivers beslutning, stopper med at betale ind til sin tidligere ordning pr. 31. december 2012, opfyldes denne forudsætning ikke, og dækningerne vil som følge heraf falde.

Ægtefælle-/samleverpensionen ville således, uafhængigt af omvalget, være faldet, som følge af Klagers arbejdsgivers beslutning.

Såfremt Klager havde valgt ikke at overføre sit pensionsdepot til AP Netlink, ville hans dødsfaldsdækninger have set således ud:

- Dødsfaldssum (ved død før alderspensionering) 962.770 kr.
- Livsvarig ægtefælle-/samleverpension, årligt 157.722 kr.

Hertil kommer den depotsikring ved Klagers død inden pensionering, der måtte være blevet opsparet i AP Netlink i perioden 1. januar 2013 og frem til Klagers død.

AP Pensions kulancemæssige tilbud går ud på, at den tidligere ægtefælle-/samleverpension genoprettes med det dækningsbeløb, der ville være gældende, såfremt Klager havde valgt ikke at overføre sit pensionsdepot, altså årligt ca. kr. 157.722. Det samme er tilfældet med dødsfaldssummen ved død inden pensionering.

Således har AP Pension tilbudt Klager at genoprette ægtefælle/samleverpensionen med en årlig udbetaling på kr. 159.014. Dødsfaldssummen ved død inden pensionering vil falde til ca. kr. 1. mio, hvilket ca. også ville have været størrelsen, såfremt Klager ikke havde valgt om, jf. tallene lige ovenfor.

Ved omvalget bortfaldt som nævnt ægtefælle-/samleverpensionen. Hermed frigjortes den forsikringsmæssige hensættelse, der lå bag dækningen. Denne reserve blev ved omvalget tillagt Klagers pensionsdepot.

For at genetablere den tidligere ægtefælle-/samleverdækning, og dermed stille Klager som om, at han ikke havde valgt om, vil værdien af reserven skulle tilbageføres fra Klagers pensionsdepot, således at den igen bliver hensat til at kunne dække forsikringsbegivenheden.

Således vil Klagers pensionsdepot blive nedsat med kr. 795.386, hvilket svarer til værdien af den forsikringsmæssige hensættelse, som blev frigjort og tillagt Klagers pensionsdepot ved omvalget.

Klager anfører, at det ikke fremgår af de kontooversigter, der foreligger fra henholdsvis før og efter omvalget, at der skulle være blevet overført et sådan beløb til Klagers pensionsdepot efter omvalget.

AP Pension medgiver, at værdien af ægtefælle-/samleverpensionen ikke fremgår eksplicit af kontooversigterne for FSP-ordningen. Det kan dog oplyses, at den forsikringsmæssige hensættelse til denne er indregnet i den saldo, der fremgår af kontooversigterne (Klagers bilag 1). Saldoen er således ikke et udtryk for det reelle pensionsdepot, men den samlede værdi af Klagers pensionsordning, herunder værdien af hans risikodækninger.

Vi finder anledning til at fremhæve, at den forsikringsmæssige hensættelse ikke er udtryk for en værdi, som Klagers kan råde over endsige har krav på, men at den er den statistisk beregnede sandsynlige værdi, som modsvarer den aftalte ydelse på ægtefælle-/samleverpensionen. Klager og hans efterladte har således alene krav på den aftalte ydelse og kun så længe, betingelserne herfor er opfyldte. Ved eventuelt tilbagekøb vil værdien eller en del heraf dog kunne blive udbetalt som en del af tilbagekøbsværdien.

Da Klager vælger at overgå til AP Netlink, bortfalder ægtefælle/samleverpensionen, og den forsikringsmæssige hensættelse, der lå bag denne, overføres, som nævnt, herefter til hans pensionsdepot, hvorved Klager opnår ejerskab til beløbet. Såfremt AP Pension skal retablere ægtefællepensionen, skal værdien, der som nævnt er beregnet til 795.386 kr., tilbageføres fra pensionsdepotet.

At Klagers pensionsdepot nedsættes vil naturligvis medføre, at prognoserne for Klagers pensionsudbetalinger vil ændre sig, hvilket selskabet har forklaret Klager i sit brev af 30. oktober 2015 (Klagers bilag 21 og 23).

Klager henviser i sit klageskrift til udtalelse fra [tidligere chefaktuar ved Finanstilsynet] (Klagers bilag 27). [Tidligere chefaktuar ved Finanstilsynet] udtaler:

'Min vurdering kan alene basere sig på det materiale, jeg kan læse i sagen samt min generelle viden på området, herunder mangeårigt virke som chefaktuar i Finanstilsynet.

…

Det kan tyde på, at det gennemsnitlige scenarium er tæt på at falde 'ens' ud forudsat at M agerer, som beskrevet ovenfor, men med den forskel, der opstår ved at ægtefælledækningen er blevet individualiseret og dermed væsentligt dyrere.

…

Min vurdering er derfor, at det på det anførte grundlag, kunne tyde på at den kulancemæssigt tilbudte ordning, hvis den indeholder en individuelt beregnet ægtefællepension, er blevet væsentligt dyrere for M, end den oprindelige ordning, som M ville have haft, hvis han ikke havde valgt om.

…

Endvidere bedes AP forklare om min antagelse om ændring fra kollektiv til individuel ægtefællepension er korrekt...'

[Tidligere chefaktuar ved Finanstilsynet] anfører således, at det gennemsnitlig kan tyde på, at ægtefælle/samleverpensionen i den tidligere ordning sammenlignet med det af AP Pensions kulancemæssige tilbud, er tæt på at *'falde 'ens' ud'.*

[Tidligere chefaktuar ved Finanstilsynet] påpeger dog, at såfremt ægtefælle-/samleverpensionens værdi ved omvalget, og altså på tidspunktet for værdiens overførsel til Klagers pensionsdepot, blev beregnet kollektivt, mens værdien, som nu skal tilbageføres fra Klagers pensionsdepot bliver beregnet individuelt, så vil det kulancemæssige tilbud blive væsentligt dyrere end dækningen på den tidligere ordning.

Som beskrevet i selskabets brev til Klager af 9. december 2015 (Klagers bilag 25) er der både ved omvalget, samt ved det kulancemæssige tilbud tale om, at dækningens værdi er beregnet kollektivt. Det beløb, som derfor skal tilbageføres fra Klagers pensionsdepot svarer derfor nærmest til det beløb, som Klagers pensionsdepot blev tillagt pr. 1. januar 2013.

Således stiller AP Pension - ved sit kulancemæssige tilbud - Klager som han ville være stillet - vedr. ægtefælle-/samleverpensionen - såfremt han havde valgt ikke at overføre sit pensionsdepot til AP Netlink.

AP Pension er derfor, som nævnt, af den overbevisning, at der ikke mht. ægtefælle/samleverpensionen er en tvist mellem parterne, idet selskabet kulancemæssigt tilbyder at opfylde Klagers ønske om at blive stillet som om, at omvalget ikke havde fundet sted, vedr. denne dækning.

I sine tidligere breve har AP Pension givet Klager forskellige frister til at acceptere det kulancemæssige tilbud. Dette er fordi, at der naturligvis er en betydelig spekulationsrisiko ved at lade tilbuddet være stående uden at kende til bl.a. udviklingen i Klagers helbredssituation.

AP Pension skal derfor oplyse, at det kulancemæssige tilbud gælder frem til 14 dage efter Klagers modtagelse af Ankenævnets kendelse i denne sag.

11. Afsluttende
På baggrund af ovenstående mener AP Pension ikke, at Klager har ret til at fortryde sit omvalg og få ført sin pensionsordning tilbage til gennemsnitsrente.
…"

Klagerens advokat har i brev af 24/5 2016 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"Tidligere anførte fastholdes i det hele, idet svarskrivelsen giver anledning til følgende supplerende om navnlig den nu rejste forældelsesindsigelse.

1. Forældelseslovens § 21, stk. 2 og 5
Det bestrides, at der i denne sag er indtrådt forældelse.

Det fremgår af forældelseslovens § 21, stk. 2, at hvis en sag om en fordrings eksistens eller størrelse inden forældelsesfristens udløb er indbragt for en administrativ myndighed, indtræder forældelse tidligst 1 år efter, at myndigheden har givet meddelelse om sin afgørelse.

Som bekendt forudsætter Ankenævnet for Forsikrings vedtægter endvidere, at følgende betingelser er opfyldt førend, der kan klages til nævnet:

> 'Du kan først klage til ankenævnet, når du har klaget til selskabet over afgørelsen, og selskabet har fastholdt sin afgørelse eller har undladt at besvare din klage.'

I denne sag gjorde AP Pension i brev af 30. april 2015 selv opmærksom på, at sagen *ikke tidligere har været klagebehandlet i AP Pension*, jf. bilag 17 Endvidere var det først ved brev af 10. juli 2015 - og på opfordring herom fra [klagerens] side - at AP Pension forholdt sig konkret til de den indgivne klage over forløbet.

Ved siden af § 21, stk. 2, følger det endvidere af forældelseslovens § 21, stk. 5, at hvis der inden forældelsesfristen udløb er indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, indtræder forældelse tidligst 1 år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet.

I brev af 10. juli 2015 anførte AP Pension bl.a. følgende:

> 'Som tidligere meddelt ønsker vi at drøfte udviklingen i din klients pensionsordning på et møde og *finde en løsning, herunder en udbetalingsmodel, der i videst muligt omfang tilgodeser og tilfredsstiller din klients ønsker og behov*'.

Altså en tilkendegivelse om, at parterne måtte søge en løsning. Parterne drøftede da også sagen efterfølgende - både ved et møde og ved en længere korrespondance, hvor man navnlig forsøgte at finde en løsning på ægtefællepensionen.

Det bemærkes i den forbindelse, at kernekriteriet ved anvendelsen af forældelseslovens § 21, stk. 5, er, om kreditor har haft '*føje til at antage, at det ikke er nødvendigt at iværksætte retslige skridt for at undgå forældelse'*.
Bestemmelsen indgår i forældelseslovens kapitel 6, som omhandler foreløbige afbrydelse af forældelse.

Af pkt. 3.3.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget fremgår følgende:

> 'Forslaget vedrørende foreløbig afbrydelse går ud på, at der, når en 'foreløbig' foranstaltning finder sted inden forældelsesfristens udløb, indrømmes en vis kortere frist - efter udvalgets forslag 1 år - efter foranstaltningens ophør, således at 'egentlig' afbrydelse kan ske inden for denne tillægsfrist, *selv om forældelsesfristen ellers ville være udløbet i mellemtiden.* Der forekommer således en række situationer, hvor det på den ene side ikke synes rimeligt over for skyldner at tillægge foranstaltningen virkning som 'egentlig afbrydelse', der medfører en helt ny forældelsesfrist begynder at løbe, men hvor det på den anden side heller ikke synes rimeligt over for fordringshaver, at forældelse indtræder, mens foranstaltningen pågår eller umiddelbart efter.'

Det overordnede hensyn er selvsagt at undgå unødige retssager, hvis tvisten kunne være løst uden om domstolene, jf. også … , 'Forældelse efter forældelsesloven af 2007', side 925, hvor han skriver følgende om § 21, stk. 5:

> 'Reglen føjer sig naturligt til de øvrige regler om foreløbig afbrydelse. Formålet er også her at undgå, at fordringshaveren tvinges til at iværksætte retslige skridt for at hindre forældelse, når der er mulighed for, at forhandlingerne kan føre til en forligsmæssig løsning. Reglen modvirker således sagsanlæg, der kan vise sig at være overflødige, og understøtter interessen i - både for parterne og for samfundet - at tvister så vidt muligt løses forligsmæssigt.'

Vedrørende spørgsmålet om forældelse gøres det herefter **sammenfattende** gældende,

at [Klageren] - som følge af parternes drøftelser og navnlig AP Pensions ageren i sagen - haft føje til at antage, at det var unødvendigt at foretage retslige skridt med henblik på at afbryde forældelse,

at der i denne sag derfor tidligst kunne indtræde forældelse 1 år efter AP Pensions seneste brev af 9. december 2015, hvorved parternes drøftelse blev endegyldigt afsluttet.

at forældelse under alle omstændigheder tidligst kunne indtræde 1 år efter AP Pensions brev af 30. april 2015,

at sagen derfor ingenlunde var forældet, jf. 1. led i § 21, stk. 2, da [klageren] - og efter behørig klagesagsbehandling ved AP Pension, jf. nævnets vedtægter - indbragte sagen for Ankenævnet i februar 2016.

For så vidt angår spørgsmålet om passivitet, gøres det gældende, at AP Pension har - og i hvert fald burde have været - fuldt tilstrækkeligt informeret om de generelle problematikker med omvalget med henblik på at varetage selskabets interesser og da også har været bekendt med de konkrete problematikker siden mailkorrespondancen primo november 2013.

Hertil kommer, at AP Pension på baggrund af parternes korrespondance i november 2013 indkaldte til et møde i januar 2014 for de tidligere forsikringstagere i det gamle … Sparekasse, hvor bl.a. [klageren] gav udtryk for sin utilfredshed med pensionsordningen og de konsekvenser, omvalget havde fået for hans samlede ordning.

Under alle omstændigheder kan [klageren] ikke som forsikringstager og forbruger antages at have udvist en passivitet i en sådan grad, at det kan indebære en tilsidesættelse af forældelseslovens regler om suspension - navnlig formålet hermed.

2. Ægtefælle-/samleverpensionen
AP Pension gør gældende, at der ikke på dette spørgsmål er tvist mellem parterne, fordi [klageren] pr. kulance er tilbudt en retablering af sin ægtefællepension.

Dette bestrides.

Som det fremgår af korrespondancen udgør tilbuddet en yderligere betydelig forringelse af [klagerens] samlede pensionsordning.

Det bemærkes i den forbindelse, at parterne synes enige om værdien af en hvilende pensionsordning i fald [klageren] havde besluttet ikke at foretage omvalg, jf. side 4 i svarskrivelsen. Parterne må derfor også antages at være enige om de skønsmæssige værdier anvendt i eksemplet beskrevet på side 12 i klageskriftet.

I den forbindelse bemærkes, at man ikke kan adskille tingene, sådan som AP Pension gør det. Genoprettelsen af den tidligere samlever-/ægtefællepension har nu - som konsekvens af omvalget baseret på det utilstrækkelige grundlag - væsentlige økonomiske konsekvenser for [klagerens] alderspension.

Var der ikke foretaget omvalg, ville [klageren] og [klagerens samlever] ikke være bragt i en situation, hvor ægtefællepensionen skulle genoprettes med en sådan økonomisk betydning.

3. Oplysningen givet til brug for beslutningen om omvalg
…
Der henvises her navnlig til brevet af 2. november 2012 som slet ikke omtaler ulemperne ved et omvalg, ligesom det flere gange nævnes, at hans eksisterende ydelsesgaranti har en pris. Navnlig blev [klageren] ikke informeret om det forhold, at ægtefællepensionsordningen ville komme til at se væsentligt anderledes ud. Dette sidste forhold omtaler AP Pension da heller ikke i svarskrivelsen ved sin gennemgang af den afgivne information i forbindelse med omvalget.

AP Pension gentager til gengæld i sin svarskrivelse, at [klageren] var behørigt advaret ved eksemplet vedrørende den 62-årige nederst på side 12 i informationsfolderen (bilag 10). Hertil bemærkes, at AP Pension i samtlige de øvrige eksempler på siderne 11, 12 og 13 anbefalede en overførsel, og at disse øvrige eksempler vedrørte pensionstagere i alderen 45 år og 54 år, 41 år og 59 år, 40 år og 58 år, 40 år og 55 år. Derudover anbefalede man også i eksemplet på 44 år for hans eget produkt en overførsel.
…
Det kunne på ingen måde forventes, at [klageren], der var 57 år på tidspunktet for omvalg, skulle opfatte sig selv om sammenlignelig med eksemplet vedrørende en 62-årig. Man kan i den forbindelse også undres over, at alderseksemplet for FSP Traditionel Basis skulle adskille sig så markant fra de øvrige eksempler. Det er det eneste eksempel vedrørende en person på over 60, og samtidig det eneste, hvor man ikke kan anbefale en overførsel.

4. Adgangen til fortrydelse

…

Som også oven for anført fastholdes det, at [klageren] foretog omvalg på et grundlag, som ikke var tilstrækkelig oplyst. Navnlig var det ikke konkretiseret, hvilken betydning et omvalg fik for ham, når henses til den særlige situation han og hans samlever var i - både hans alder og også aldersforskellen taget i betragtning, jf. også tidligere anførte herom i klageskriftet.

Det gøres endvidere gældende, at havde [klageren] vidst, at omvalget ville indebære, at betingelserne for ægtefælle-/samleverpensionen ville blive markant ændret som sket, ville han ikke have foretaget omvalget. Se hertil også mailkorrespondancen som indgår i bilag 6 og 7, hvor det klart fremgår, at det i væsentligt grad er dette spørgsmål, som optager [klageren] og [klagerens samlever], og det som de primært reagerer på. Altså uafhængigt af investeringsgraden af pensionen i øvrigt.

For så vidt angår, hvad AP Pension burde have vidst herom forinden omvalget, har AP Pension selv forklaret ændringen med, at [klagerens] tidligere dækning oversteg AP Pensions grænse for dækning på 800 % af lønnen, jf. blandt andet bilag 6 og 7.

Det burde have stået AP Pension klart, at eventuelle betingelser i selskabets forsikringstilbud, som vil indebære, at man er nødt til at sammensætte grundlæggende dele af pensionsordningen (såsom ægtefælle-/samleverpensionen) væsentligt anderledes, udgør en så væsentlig information, at den skal gives på klar og utvetydig måde.

Det burde også have stået AP Pension klart, at det forhold, at man ændrer ægtefælle/samleverpensionen sådan, at den fremadrettet vil være afhængig af forsikringstagerens og ikke samleverens alder, kan have en væsentlig betydning for ægtefæller/samlevere med stor aldersforskel. Også denne oplysning burde derfor have fremgået klart og utvetydigt i forbindelse med omvalget.

[Klageren] kunne ikke selv - i lyset af den information der blev givet - forventes som forbruger at gennemskue de konsekvenser, hans omvalg fik for også netop dette spørgsmål.

Som anført kan AP Pensions kulancemæssige tilbud heller ikke indebære, at der ikke er tvist mellem parterne på dette spørgsmål, fordi en genoprettelse - i lyset af de øvrige konsekvenser ved omvalget - nu får væsentlige økonomiske konsekvenser for [klagerens] pension i øvrigt. Tingene hænger væsentligt sammen.

Vedrørende spørgsmål om, hvem som er nærmest til at bære risikoen, har AP Pension endelig og navnlig henvist til Ankenævnets kendelse AK 87.092, der vedrørte en masseklage fra over 330 tidligere FSP-medlemmer, som blev overført til AP Pension.

Masseklagesagens centrale udfordring var i høj grad balancen mellem et væsentligt hensyn til finansiel stabilitet, hvis 330 forsikringstagere skulle have lov til at fortryde deres valg, sat op imod hensynet til den generelle forbrugersikkerhed.

I masseklagesagen indgik bl.a. et påbud af 2. april 2014 fra Finanstilsynet, hvori tilsynet på den ene side, udtalte at hensynet til at sikre betryggende beregningsgrundlag, som kan sikre selskabets solvens, ifølge tilsynet ikke kan lovliggøre, at der anvendes en handlemåde, som er urimelig overfor kunderne. På den anden side finder tilsynet i samme påbud den anvendte kompensationsmodel rimelig.

Den anvendte kompensationsmodel overbeviste imidlertid ikke dissensen i Ankenævnets kendelse. Dissensen henviste tværtimod til, at kompensationsmodellen blot bestod af de merhensættelser til forlænget levetid, som ifølge Finanstilsynet var utilstrækkelige allerede på omvalgstidspunktet.

Ankenævnet og Finanstilsynet var dermed enige om, at grundlaget for at træffe beslutningen ikke var i orden for nogen af de, der besluttede at foretage omvalg. Det var reelt konsekvenserne af en anerkendt fortrydelsesret, som medførte, at både Finanstilsynet og flertallet i Ankenævnet fandt, at alle var tilstrækkeligt kompenseret ved den kompensationsmodel, der er gennemført.

Det gøres herefter sammenfattende gældende, at sagen på de centrale elementer, der indgik i den konkrete vurdering, og som førte til flertallets afgørelse, ikke er sammenlignelig med [klagerens] sag.

I [klagerens] sag indgår ikke en nær sammenlignelig konsekvensbetragtning. [Klagerens] sag vedrører ikke kun levetidsprognoseproblematikken. [Klagerens] beslutning om omvalg var baseret på et grundlag, der ikke kun var mangelfuldt i spørgsmålet levetidsforudsætningerne. Det var også mangelfuldt i forhold til andre centrale spørgsmål, der havde konkret og væsentlig betydning for ham, hvilket burde have stået AP Pension klart."

Selskabet har i brev af 8/6 2016 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"**1. Forældelse og passivitet**

…

Vedr. forældelseslovens § 21, stk. 2

…

Selskabet antager, at det således er Klagers holdning, at forældelsesfristen fortsat løber, så længe sagen ikke er klagebehandlet hos selskabet, idet det således ikke vil være muligt at indbringe sagen for Ankenævnet, og således suspendere forældelsesfristen, jf. forældelseslovens § 21, stk. 2, jf. stk. 3.

AP Pension afviser, at en bestemmelse i Ankenævnets vedtægter skal kunne tilsidesætte den almindelige forældelsesfrist efter forældelseslovens § 3, stk. 1. Som det fremgår af forældelseslovens § 21, stk. 2, jf. stk. 3, så er det indbringelsen for Ankenævnet, der suspenderer forældelsesfristen, og bestemmelsen i Ankenævnets vedtægter kan ikke ændre på dette.

Endvidere anføres det af Klager, at selskabet i brev af 10. juli 2015 (Klagers bilag 19) forholder sig konkret til klagepunkterne. Allerede derfor må Klagers henvisning til Ankenævnets vedtægter være irrelevant, idet Klager efter modtagelse af det nævnte brev, og dermed selskabets stillingtagen, har rigelig tid til at indbringe sagen for Ankenævnet, førend forældelsesfristen udløber. Som beskrevet i selskabets tidligere brev til Ankenævnet, er det AP Pensions holdning, at forældelsesfristen udløber i hvert fald 3 år efter, at Klager modtager police for pensionsordningen (Bilag A), som fremsendes den 24. januar 2013.

Vedr. forældelseslovens § 21, stk. 5

…

AP Pension afviser, at denne bestemmelse finder anvendelse, idet selskabet på ingen måde har givet Klager grund til at antage, at der pågik forhandlinger med selskabet om muligheden for at annullere Klagers omvalg.

Udover mht. genetableringen af ægtefælledækningen, hvor AP Pension har imødekommet Klager, har der således ikke pågået en egentlig forhandling - som er et krav efter bestemmelsen - således at Klager kunne have føje til at antage, at det ikke er nødvendigt at iværksætte retslige skridt for at undgå forældelse.

… anfører i 'Forældelse efter forældelsesloven af 2007', s. 929, at *'det afgørende er, om skyldneren har tilkendegivet en sådan grad af imødekommelse over for et fremsat krav, at der for fordringshaveren måtte være rimelig udsigt til, at parterne ville kunne nå en forligsmæssig løsning.'*

Da selskabet i sin korrespondance med Klager (Klagers bilag 17-26), ikke har givet udtryk for, at der forhandledes om en løsning, hvor selskabet på nogen måde imødekommer Klagers ønske om annullering af omvalget, men hvor selskabet alene har forklaret Klager, hvilke udbetalings- og investeringsmuligheder han har i sin nuværende pensionsordning, finder AP Pension ikke, at selskabet skulle have tilkendegivet en sådan grad af imødekommelse over for det fremsatte krav, at der for Klager måtte være rimelig udsigt til, at parterne ville kunne nå en forligsmæssig løsning.
…
3. Skemaer i omvalgsmaterialet
…
AP Pension finder det uvedkommende for nærværende sag, hvorledes skemaer, der ikke er relevante for Klager er udformet, og til Klagers kommentar om dette skal AP Pension blot anføre, at det fremgår på side 10 i folderen (Klagers bilag 10), at Klager skal finde det eksempel i skemaerne på side 11-13, der passer bedst på hans situation for at se eksemplificerede prognoseberegninger. Da Klagers tidligere pensionsordning lå i FSP Traditionel Basis, er det nævnte skema, uden tvivl det relevante skema. Af teksten under skemaet fremgår det, at: 'En overførsel så tæt på pensionering kan entydigt ikke anbefales.'

4. Adgang til at fortryde omvalget
…
AP Pension er … af den klare overbevisning, at AKF 87.092 er klart sammenlignelig med nærværende sag, og at nærværende sag derfor skal afgøres på samme måde.

Problematikken omkring ægtefælle-/samleverpension kan ikke føre til, at sagen ikke skal behandles på samme vis som AKF 87.092, bl.a. idet AP Pension som nævnt tilbyder Klager at genetablere den ægtefælle-/samleverpension, som han havde før sit omvalg. Mht. ægtefælle-/samleverpensionen stilles Klager altså på samme måde, som han stod før sit omvalg.
…"

Klagerens advokat har i brev af 23/6 2016 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"…
Højesteret har i en lang række domme entydigt fastslået, at det centrale formål med at tillægge forhandlinger foreløbigt afbrydende virkning skal tages alvorligt, og at princippet om foreløbig afbrydelse må bedømmes bredt - endda til dels lempeligt.

Der kan her bl.a. henvise til U 2006.2535 H, hvor [andet forsikringsselskab] i en sag om krav på erstatning for personskade i et brev til skadelidte tilkendegav, at man var indforstået med at indgå i en realitetsdrøftelse af kravet, ligesom det anførtes, at sagen foreløbigt skulle forelægges for Arbejdsskadestyrelsen. Da udtalelsen fra Arbejdsskadestyrel-

sen forelå, gjorde [andet forsikringsselskabs] advokat opmærksom på, at der desuden kunne indhentes en udtalelse fra Retslægerådet ved isoleret bevisoptagelse.

Om spørgsmålet om forældelse udtalte Højesteret herefter følgende:

> 'Højesteret finder, at [brugsforening] som i denne henseende må identificeres med [andet forsikringsselskab] i relation til kravene om méngodtgørelse og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste under disse omstændigheder må anses *stiltiende at have accepteret en udskydelse* - foreløbig afbrydelse - af forældelsen, således at der, hvis en udenretlig løsning ikke blev opnået, skulle indrømmes A en rimelig frist til sagsanlæg efter statsamtets afgørelse vedrørende fri proces.'

Højesteret ændrede dermed landsrettens dom, hvor kravet var fundet forældet.

Desuden kan henvises til U 2013.2608 H, som også vedrørte en personskade og som havde et langstrakt forløb. I den sag havde [andet forsikringsselskab] forelagt sagen for to speciallæger og for Arbejdsskadestyrelsen samt tilbudt en forligsmæssig løsning, men forhandlingerne blev afbrudt uden et forlig.

I sin afgørelse gentog Højesteret følgende præmis fra den tidligere sag:

> 'Højesteret finder under disse omstændigheder, at [andet forsikringsselskab] må anses for *stiltiende at have accepteret en udskydelse* - foreløbig afbrydelse - af forældelsen, således at der, hvis en forligsmæssig løsning ikke kunne opnås, skulle indrømmes A en rimelig frist til sagsanlæg.'

Også i denne sag ændrede Højesteret landsrettens dom, hvor kravet var fundet forældet.

Endelig kan også henvises til sagen U 2015.2445 H, hvor Højesteret bl.a. udtaler følgende:

> 'Hvis skadevolder i forbindelse med forligsforhandlinger har givet skadelidte en forventning om, at forældelsesindsigelser ikke vil blive gjort gældende under forhandlingerne, følger det af praksis efter forældelseslovens af 1908, at der normalt foreligger *stiltiende accept* af, at forældelsen foreløbigt afbrydes i forhandlingsperioden. I så fald får skadelidte, hvis forhandlingerne ikke fører til noget resultat, en rimelig frist til at anlægge retssag.'

Højesteret henviser derpå til de to ovennævnte sager fra 2006 og 2013 samt også til den ved den nye forældelseslov fastsatte frist på 1 år, jf § 21, stk. 5.

Det er netop dette, som er essensen ved princippet om foreløbig afbrydelse af forældelse. At parterne kan forhandle med henblik på en løsning, uden at kravstiller - under forhandlingerne - skal sikre sig at der rejses sag ved domstolene med henblik på forældelsesafbrydelse.

Det bemærkes i øvrigt, at [andet forsikringsselskab] ikke - i de to sager fra henholdsvis 2006 og 2013 (som Højesteret henviser til i sin afgørelse fra 2015) - specifikt udtalte, at man ikke ville gøre forældelse gældende. [Andet forsikringsselskab] havde blot ved sine dispositioner givet skadelidte det indtryk.

Også i denne sag har AP Pension oplagt givet det indtryk, at man skulle prøve at finde en løsning. Mødet mellem parterne kom i stand på AP Pensions initiativ, og AP Pension er også kommet med et løsningsforslag med henblik på at imødekomme [klagerens] oplevelse af tab ved omvalget.

At forudsætte at [klageren] i den periode skulle have iværksat forældelsesafbrydende søgsmål er ikke i overensstemmelse med essensen af foreløbig afbrydelse.
Da [klageren] indbragte sagen for Ankenævnet, var sagen derfor ikke forældet, jf. § 21, stk. 3. I mit brev af 24. maj 2016 er i øvrigt henvist til § 21, stk. 2. Rette bestemmelse er selvsagt § 21, stk. 3.

Det må i den forbindelse også lægges til grund, at bestemmelserne om foreløbig afbrydelse i forældelseslovens § 21 ikke kan læses sådan, at de ikke kan kombineres - tværtimod.

Kriteriet om, at der ikke må være indtrådt forældelse ved indbringelse af en sag efter § 21, stk. 3, vil ikke kun være opfyldt, hvis betingelserne i forældelseslovens § 3 er opfyldt. Også en foreløbig afbrydelse efter § 21, stk. 5, vil indebære, at sagen ikke anses for at være forældet, når sagen indbringes for nævnet efter § 21, stk. 3.

Se her også følgende formulering på side 352 i 'Betænkning 1460/2006 om revision af forældelseslovgivningen':

> 'De foreslåede regler om foreløbig afbrydelse vil endvidere kunne kombineres 'successivt', dvs. anvendes i forlængelse af hinanden. Hvis der f.eks. er indledt forhandlinger mellem parterne udskydes forældelsesfristen efter udvalgets forslag 1 år efter forhandlingernes afslutning, jf. lovudkastets § 21, stk. 5., og hvis fordringshaveren inden udløbet af denne frist f.eks. indbringer sagen for et privat klagenævn, vil den pågældende have opnået endnu en tillægsfrist på 1 år, nu regnet fra dette nævns afgørelse, jf. § 20, stk. 3.'

Alt andet ville heller ikke være i overensstemmelse med det helt grundlæggende hensyn bag principperne om foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen, jf helt generelt … , 'Forældelse efter forældelsesloven af 2007', side 895ff og side 924ff."

Selskabet har i brev af 5/7 2016 til nævnet til dette bl.a. anført:

"…
Forældelseslovens § 21, stk. 5 kan ikke ændre på dette, idet der ikke - udover med hensyn til Klagers ægtefællepension - har været indledt forhandlinger mellem parterne om muligheden for en annullering af omvalget, og idet selskabet ikke ved sin korrespondance med Klager, '...har tilkendegivet en sådan grad af imødekomme/se over for et fremsat krav, at der for fordringshaveren måtte være rimelig udsigt til, at parterne ville kunne nå en forligsmæssig losning.' (citat … i 'Forældelse efter forældelsesloven af 2007', side 929.)

Selskabet har i sin korrespondance med Klager, herunder på det omtalte møde mellem parterne, ikke givet udtryk for, at der forhandledes om en løsning, hvor selskabet på nogen måde imødekommer Klagers ønske om annullering af omvalget, men alene forklaret Klager, hvilke udbetalings- og investeringsmuligheder han har i sin nuværende pensionsordning. AP Pension finder således ikke, at selskabet skulle have tilkendegivet en sådan grad af imødekommelse over for det fremsatte krav, at der for Klager måtte være rimelig udsigt til, at parterne ville kunne nå en forligsmæssig løsning.
…

Det er AP Pensions holdning, at ingen af de nævnte domme kan anvendes som sammenligningsgrundlag i denne sag.

I U.2006.2535H udtalte selskabet, at det var indforstået med at indgå i en realitetsdrøftelse af kravene.

I U.2013.2608H udtalte selskabet, at forligsmulighederne ikke ansås som udtømte, ligesom selskabet fremkom med et forligstilbud.

I U.2015.2445H indhentedes en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen til brug for vurdering af sagen.

I samtlige disse sager er der således taget klare konkrete skridt henimod en forligsmæssig løsning af sagen, og selskabernes handlinger og udtalelser har givet den skadelidte føje til at antage, at der pågik forhandlinger, og at det derfor ikke har været nødvendigt at iværksætte retslige skridt for at undgå forældelse.
…"

Parterne er fremkommet med yderligere synspunkter i indlæg til nævnet.

Af klagerens "pensionsoversigt af 2011" fremgår bl.a.:

Pensionsoversigt pr. 1. august 2012
FSP Traditionel

…

Dækning ved død

Dødsfaldssum, engangsbeløb (ved død før alderspensionering)	1.054.602 kr.
Engangssum efter ugifte (ved død før alderspensionering)	45.409 kr.
10-årig ægtefælle-/samleverpension, hvis ægtefælle/samlever er under 54 år, årligt	363.460 kr.
Livsvarig ægtefælle-/samleverpension, hvis ægtefælle/samlever er fyldt 54 år, årligt	181.730 kr.

…

Forudsætninger for beregningerne

Månedligt pensionsbidrag efter arbejdsmarkedsbidrag til 65 år	6.514 kr.
Saldoen (depotet) udgør pr. 31. december 2011	**4.137.666 kr.**

I velkomstbrev fra det indklagede selskab til klageren fra september 2012 hedder det bl.a.:

"…
Den hidtidige betaling for ydelsesgaranti bortfalder
På din nuværende pensionsordning har du en ydelsesgaranti, som du betaler for. Hvis du overfører din pensionsordning til AP NetLink, vil din pensionsordning ikke længere være omfattet af en ydelsesgaranti, og betalingen vil derfor bortfalde.

Hvis du ikke overfører din pensionsordning, skal du fortsat betale for ydelsesgarantien. Du kan læse mere om ydelsesgaranti i vedlagte folder."
…

Inden du beslutter dig
Før du beslutter dig for, om du vil overføre din eksisterende pensionsordning til AP NetLink, skal du være opmærksom på, at der kan være ulemper forbundet med overførslen indenfor følgende områder:

- Dine forsikringsdækninger ændrer sig
- Din ydelsesgaranti bortfalder
- Dine investeringsmuligheder ændrer sig
- Kursværn
- Særligt for pensionsordninger oprettet for 1983

Dine forsikringsdækninger ændrer sig
På din nuværende pensionsdækning har du en række forsikringsdækninger, som vi ikke tilbyder i AP NetLink. Det er f.eks. ugiftesum, ægtefællepension og ægtefælle-/samleverpension, hvor sidstnævnte dækninger er løbende udbetalinger. Disse forsikringsdækninger erstattes af et engangsbeløb ved dødsfald. Det har den fordel, at uanset hvem du efterlader dig på dødsfaldstidspunktet, vil der ske en udbetaling, hvilket ikke er tilfældet på din nuværende ordning.

Størrelsen af engangsbeløbet ved dødsfald fastsættes ved etablering af din pensionsordning i AP NetLink, så den modsvarer værdien af din tidligere dækning.

Hvis du overfører din nuværende pensionsordning, skal du være opmærksom på, at hvis du har indsat andre end din ægtefælle/samlever som begunstiget på din nuværende pensionsordning, vil pågældende automatisk blive indsat som begunstiget for den fulde dødsfaldsdækning i AP NetLink. Din ægtefælle/samlever vil i denne situation ikke modtage udbetaling. Du kan ændre din begunstigelse i AP NetLink, når du ønsker det.

Du kan læse mere om forsikringsdækninger i AP NetLink i vedlagte folder.

Din ydelsesgaranti bortfalder
På din nuværende pensionsordning har du en særlig ydelsesgaranti på dine forsikringsdækninger. Ydelsesgarantien betyder, at du har sikkerhed for, at udbetalingen på din forsikringsdækning ikke kan falde.

I det øjeblik du overfører din pensionsordning til AP NetLink, bliver prisen på dine forsikringsdækninger ugaranteret. Det betyder, at prisen kan ændres - dog ikke i de første 3 år - og din ydelsesgaranti bortfalder. Du kan læse mere om ydelsesgaranti på forsikringsdækninger og risici forbundet med at opgive denne ydelsesgaranti i vedlagte folder.

Investeringsmulighederne øges
Din nuværende pensionsordning består af en opsparing placeret i markedsafkast i fonde, som du selv vælger, herunder FSP-Vælger fondene, og en række forsikringsdækninger, hvor den opsparede værdi er placeret i gennemsnitsrente.

Hvis du overfører din pensionsordning til AP NetLink, overfører vi også din investeringsprofil, og du vil stadig kunne investere i fonde efter eget valg, herunder også de fonde, som AP Pension udbyder. Det samme gør sig gældende for den opsparede værdi fra dine forsikringsdækninger."

36. 89114

Af informationsfolderen "Din pensionsordning i AP NetLink" fremgår bl.a.:

"**Din pensionsordning i AP NetLink**

Vi vil gerne præsentere din nye pensionsordning i AP NetLink. Det er den pensionsordning, du har fra 1. januar 2013. Du skal beslutte, om du vil overføre din nuværende pensionsordning til din nye pensionsordning. Derfor synes vi, at du skal bruge lidt tid på at sætte dig ind i, hvordan AP NetLink er sammensat. Det fortæller vi om her i folderen.

AP NetLink består af to dele – forsikring og opsparing.

Forsikring
Du vil indbetale til en forsikringsdel.
Forsikringsdelen er med til at sikre dig og din familie, hvis du bliver uarbejdsdygtig eller dør. Der er følgende forsikringsdækninger:

- **Invalidepension** bliver udbetalt som en løbende ydelse, hvis AP Pensions læger vurderer, at du har mistet mindst halvdelen af din erhvervsevne. Du får samtidig bidragsfritagelse, som betyder, at din forsikringsdækning og opsparing fortsætter som hidtil, selvom du ikke betaler pensionsbidrag.

- **Engangsbeløb ved invaliditet** (invalidesum) bliver udbetalt, hvis AP Pensions læger vurderer, at du varigt har mistet mindst 2/3 af din erhvervsevne. Dækningen er valgfri.

- **Engangsbeløb ved dødsfald** bliver udbetalt som en løbende ydelse, hvis du dør og efterlader dig børn under 24 år. Dækningen er valgfri.

- **Børnepension** bliver udbetalt som en løbende ydelse, hvis du dør og efterlader dig børn under 24 år. Dækningen er valgfri.

- **Forsikringsdækning ved visse kritiske sygdomme** dækker en række bestemte sygdomme. Hvis du bliver ramt af en af disse, får du udbetalt et engangsbeløb, hvis betingelserne er udfyldt.

Du bevarer det samme niveau for forsikringsdækninger
Vi sørger for at tilpasse dine forsikringsdækninger i din pensionsordning i AP NetLink, så de er i overensstemmelse med dine nuværende forsikringsdækninger. Det betyder, at du bevarer det samme niveau for forsikringsdækning, som du har i dag. Du skal således ikke foretage dig yderligere.

Når vi opretter dine forsikringsdækninger, skal du være opmærksom på:

- Nogle forsikringsdækninger bliver ikke etableret i din pensionsordning i AP NetLink, da AP Pension ikke tilbyder de pågældende dækninger. Det drejer sig om ægtefælle-/samleverpension og ugiftesum. Hvis du har disse forsikringsdækninger på din nuværende ordning, bliver de erstattet af et engangsbeløb ved dødsfald.

- Din nuværende invalidepension udbetales, hvis du mister 2/3 af din erhvervsevne. Nogle kunder dækkes derudover med halv udbetaling ved tab af halvdelen af erhvervsevnen. Uafhængigt af, hvilken invalidepension du har på din nuværende pensionsordning, vil du få en bedre dækning i AP Pension.

- Engangsbeløbet ved invaliditet (invalidesum) er en udvidelse i forhold til din nuværende pensionsordning, hvor dækningen ikke findes.

- Hvis du dør inden pensionsalderen, bliver din samlede opsparing udbetalt som et engangsbeløb. Det gælder også den del, der er opsparet som livrentepension. Opsparingen bliver udbetalt sammen med evt. forsikringsdækning ved død. Ved pensionering kan du vælge at tilknytte dødsfaldsdækning på livrentepensionen.

- Børnepensionen på din nuværende pensionsordning dækker indtil barnets 21. år og udgør et fast beløb uden valgmuligheder. Visse børnepensioner i FSP Pension har også udbetaling til barnet i tilfælde af erhvervsevnetab. Børnepension i AP NetLink udbetales kun i tilfælde af din død, men dækker indtil barnets 24. år.

- Din dækning ved visse kritiske sygdomme bliver ændret, så du:
  - er dækket for 26 sygdomme i stedet for tidligere kun 20.
  - nu også er dækket for terminal sygdom, som er sygdomme, som ikke er blandt de ovenstående 26 sygdomme, men hvor den forventede restlevetid er 12 måneder.
  - har fuldt dækningsomfang indtil det 65. år, og dermed bliver dækningen ikke nedtrappet som i den hidtidige ordning.
  - ikke længere er dækket for varigt mén ved røveri eller røveriforsøg.
  - skal betale for dækningen via pensionsbidraget, og dækningen er ikke længere finansieret af bonus.

- I tilfælde af død bliver forsikringsdækning og opsparing udbetalt til nærmeste pårørende, men du kan ændre begunstigelsen efterfølgende. Hvis du vælger, at din nuværende pensionsordning skal overføres til AP NetLink, opretholder du din nuværende begunstigelse for den samlede pensionsordning.

…

Hvad sker der med min ydelsesgaranti?

... Du har gennemsnitsrente med ydelsesgaranti på din nuværende pensionsordning, og det har betydning, hvis du vælger at overføre til AP NetLink, hvorfor du bør læse videre i det følgende.

Ydelsesgaranti og forsikringsdækninger

Overfører du din nuværende pensionsordning til AP NetLink, vil du ikke længere have dine forsikringsdækninger placeret i gennemsnitsrente med ydelsesgaranti. I AP NetLink er alle priser på forsikringsdækninger ugaranterede, hvilket betyder at de kan ændres – dog ikke i de første tre år – afhængigt af bl.a. udviklingen i skadesforløbet.

Ydelsesgaranti og opsparing

Hvis du har din opsparing placeret i gennemsnitsrente og overfører din nuværende pensionsordning til AP NetLink, ændres dine vilkår, da du ikke længere vil have en ydelsesgaranti. Din opsparing placeres i stedet til en rentegaranti, der p. t. er på 1 pct. før skat. At gå fra ydelsesgaranti til en lavere rentegaranti betyder, at din garanterede ydelse på din nuværende pensionsordning falder.

Jo højere din aktuelle ydelsesgaranti er, jo større vil faldet være. Den faktiske udbetaling ved pensionering kan være højere end den garanterede ydelse på din nuværende pensionsordning, men vil afhænge af den fremtidige depotrente.

Om det er en fordel for dig at foretage dette skifte, afhænger af forventningen til den fremtidige depotrente. Du kan læse mere om ydelsesgaranti og rentegaranti bagerst i folderen.

Når du skal tage stilling til, om du ønsker at overføre din nuværende pensionsordning til AP NetLink, skal du derfor også overveje, om du har det bedst med beholde ydelsesgaranti på din opsparing med en garanteret minimumsydelse, men hvor udsigten til en opregulering af pensionsydelsen er lille. Eller om du foretrækker at skifte til et grundlag, hvor der er større udsigt til, at ydelserne vil overstige det nuværende garanterede niveau, men hvor du omvendt har en rentegaranti på 1 pct. før skat.

Derudover skal du også overveje, om du vil overgå til et grundlag, hvor prisen på dine forsikringsdækninger er ugaranterede og dermed kan ændres.
…'

Skal jeg overføre min nuværende pensionsordning til AP NetLink?

…

Du skal finde det eksempel, der er tættest på din nuværende situation. Det vil sige, at du skal finde det eksempel, der er begrænset i den afdeling, din nuværende pensionsafdeling er placeret i og den alder, der er tættest på din nuværende alder. I det eksempel, der er relevant for dig, finder du en beregning af den forventede udbetaling, hvis du går på pension som 65-årig. Der er tale om prognoseberegninger.

…

Du får to sammenlignelige situationer, som du kan træffe din beslutning om overførsel på. Det er vigtigt at understrege, at eksemplerne og anbefalingerne skal vurderes i sammenhæng med brevet, hvor de generelle fordele og ulemper ved at overføre pensionsordningen er beskrevet.

…

FSP Traditionel – basis

44-årig		
Ved pensionering:	Uden overførsel:	Med overførsel:
Sumudbetaling	703.000 kr.	710.000 kr.
Rateudbetaling i 10 år	0 kr.	0 kr.
Livsvarig alderspension	286.000 kr.	287.000 kr.
Opsparing ved pensionering	6.080.000 kr.	6.633.000 kr.

Du får en større sumudbetaling og næsten uændret alderspension.
En overførsel kan anbefales.

62-årig		
Ved pensionering:	Uden overførsel:	Med overførsel:
Sumudbetaling	480.000 kr.	486.000 kr.
Rateudbetaling i 10 år	0 kr.	0 kr.
Livsvarig alderspension	155.000 kr.	119.000 kr.
Opsparing ved pensionering	2.934.000 kr.	2.945.000 kr.

Du får en marginalt større sumudbetaling, men en noget lavere livsvarig alderspension. En overførsel så tæt på pensionering kan entydigt ikke anbefales

...

Hvad er en ydelsesgaranti?

Som et led i din nuværende pensionsordning er der afgivet et løfte om, at du er garanteret en minimumsydelse. Minimumsydelsen er beregnet ud fra, at dit depot i løbet af garantiens løbetid gennemsnitligt forrentes med en rente, der ikke er lavere end grundlagsrenten.

…

Hvad er en rentegaranti?
Som et led i din nye pensionsordning i AP NetLink er der afgivet løfte om, at du garanteres, at det opsparede depot hvert år forrentes med en rente, der ikke er lavere end grundlagsrenten frem til pensionering.
…"

Af den overførselsblanket, som klageren den 12/11 2012 underskrev i forbindelse med omvalget, fremgår følgende:

"Betingelser for overførslen

Du vælger at overføre værdien af din nuværende pensionsordning til AP NetLink.
Vær opmærksom på følgende punkter:

1) Hvis din pensionsordning er oprettet før 1983, har den en værdi, hvor der ikke skal betales pensionsafkastskat af afkastet.
   - Jeg accepterer, at den friholdte 1983-værdi bortfalder, og at jeg derved kommer til at betale pensionsafkastskat af det fulde afkast.

2) På din nuværende pensionsordning har du forsikringsdækninger med opsparet værdi.
   - Jeg accepterer, at denne værdi overføres til opsparing, og forsikringsdækningerne derfor bortfalder.
   - Jeg accepterer, at visse forsikringsdækninger erstattes af et engangsbeløb ved dødsfald

3) Hvis din opsparing er placeret i gennemsnitsrente (afdeling FSP Traditionel og FSP Gennemsnitsrente), indeholder din pensionsordning en ydelsesgaranti og en forudsat grundlagsrente.
   - Jeg accepterer, at min nuværende ydelsesgaranti og den forudsatte grundlagsrente bortfalder og erstattes af en rentegaranti på 1 %.
   - Jeg accepterer, at den overførte værdi placeres i Depotrentefonden, hvor du jeg ikke kan ændre investeringen.
   - Jeg accepterer, at prisen på mine forsikringsdækninger bliver ugaranteret.

4) Hvis din opsparing er placeret i markedsrente (afdeling FSP Markedsrente og FSP Traditionel - Marked og FSP Gennemsnitsrente - Marked), har du en række forsikringsdækninger, som har en opsparet værdi. Den opsparede værdi af forsikringsdækningerne er placeret i gennemsnitsrente og indeholder derfor en ydelsesgaranti og en forudsat grundlagsrente.
   - Jeg accepterer, at min nuværende ydelsesgaranti og den forudsatte grundlagsrente bortfalder, og at prisen på mine forsikringsdækninger dermed bliver ugaranteret.

Vær opmærksom på, at du efterfølgende ikke kan fortryde din beslutning om overførsel."

40. 89114

Af brev fra selskabet til klageren af 24/1 2013 fremgår bl.a.:

"**Din nye pensionsordning**

På denne pensionsoversigt kan du se, hvordan din nye pensionsordning i AP Pension er opbygget. Du finder en prognose for, hvad du kan forvente at få i pension, og du kan se, hvordan du er dækket, hvis der sker dig noget.
Du kan også finde en detaljeret information om love og regler samt de forsikringsbetingelser, der gælder for din pensionsordning.
…

AP NetLink pensionsoversigt pr. 23. januar 2013

Din pensionsordning er etableret efter aftale med [arbejdsgiver] og AP Pension.
Denne pensionsoversigt viser den aktuelle forsikringsdækning og en prognose ved pensionering.

De nærmere udbetalingsbestemmelser samt regler for pensionsordningen fremgår af forsikringsbetingelserne og 'Orientering om din pensionsordning'.

Ved død

Dødsfaldssum (800% af lønnen), udløb ved det 65. år	3.801.955 kr.
Statsafgift efter gældende lov	- 1.520.760 kr.
I alt	2.281.195 kr.

Derudover udbetales opsparingen i fondene efter fradrag af statsafgift.
"

Klagerens samlever har i mail af 1/11 2013 til selskabet bl.a. anført:

"Tak for det - der er stadig mange tvivls. spørgsmål - et rigtig vigtigt spørgsmål er vedr. pensions udbetalingen i fsp havde [klager] livsvarig udb. Iflg. jeres er der en 10 årlig og så en livsvarig, hvilket så betyder i flg. jeres at [klager] kun får ca 160t om året når han bliver 70 år hvis han går som 60 årlig.
I FSP ville han få ca 320t resten af livet hvilket også fremgår af den pensionsinfo der er lavet - så det er ikke korrekt når du til [selskabets medarbejder] meddeler at der også i fsp var en livsvarig og en 10 årlig, De har altid i deres opgørelser skrevet livsvarig på [forsikringstagers]. Vi forventer at vores aftaler bliver rettet til så de er identiske med FSP's"

I mail af 4/11 2013 fra en medarbejder i selskab til klagerens samlever hedder det heroverfor bl.a.:

"…
Det er helt korrekt, at [klagerens] pensions udbetalinger fra den tidligere FSP ordning som udgangspunkt ville have været livsvarige, men det er også korrekt, at muligheden for en forhøjet pension var til stede - Han ville dog først blive gjort opmærksom på denne mulighed ved pensionering.

På den nye pensionsordning i AP NetLink viser vi det modsatte - altså at han får en forhøjet pension de første 10 år, men til gengæld en lavere udbetaling efterfølgende.

> [Klageren] har dog stadig mulighed for, at vælge hele udbetalingen som livsvarig pension. Dette valg skal dog først træffes ved pensionering.
> …"

Klagerens samlever har i mail af 5/11 2013 til selskabets medarbejder heroverfor bl.a. anført:

> "Udfra den opgørelse fra FSP hvor det fremgår at [klagerens] pension er livsvarig, vil jeg høre om du stadig holder fast i at den er delt med en ca udb livsvarig 150.000 og en 10 årig udb. på ca. 150.000. og stadig mener at FSP "bare" ikke har skrevet det korrekt på [klagerens] men har skrevet det korrekt på min. ???
>
> Samtidig fremgår det også at der er en ægtefælle pension der udb. med ca. 363.000 i ti år hvis samlever ikke er fyldt 54 år efter samlever er fyldt 54 år vil det være ca. 182.000 livsvarigt.
>
> Der blev på det møde der blev afholdt omkring fusionen - sagt at der blev en ændring i denne - ændringen ville være at hvis samleve ikke var fyldt 54 år vil beløbet blive ganget med ti og ,udb. som et engangs beløb - hvis samlever var fyldt 54 år ville det blive ganget med 20 og udb. som et engangs beløb. Det var ikke det jeg hørte dig sige i går eller misforstod jeg dit svar ??
>
> Vedr. begunstigelse havde vi en erklæring på den million der var, den skulle deles med 75 % til [anden person] og 25% til samlever - selve pensionen var begunstiget til samlever. Vi vil godt have haft styr på om begunstigelse på de 75% + 25% er annulleret da dækningen ikke er med i jeres ordning"

I mail af 5/11 2013 fra medarbejderen i selskabet til klagerens samlever hedder det heroverfor bl.a.:

> "Nej, det er ikke korrekt, at udbetalingen fra den tidligere FSP ordning ville have været 150.000 kr./år hhv. livsvarigt og 10-årigt. Derimod ville [klageren] have fået mulighed for en forhøjelse til et højere beløb de første 10 år, men til gengæld en lavere udbetaling end 300.000 kr./år efterfølgende.
>
> Det er helt korrekt, at hvis man udelukkende havde ægtefælle-/samleverpension på pensionsordningen, så ville den dækningen på den nye pensionsordning blive beregnet som den årlige udbetaling gange 10 eller 20 - Det giver samme resultat, fordi den livsvarige udbetaling svarer til halvdelen af en 10 årig udbetaling.
>
> Men på [klagerens] pensionsordning var der udover ægtefællepensionen også et engangsbeløb, så skulle regnes med i den nye dækning. Problemet er at den samlede dækning var højere end grænsen for dækningen på den nye pensionsordning på 800% af årslønnen. Forsikringsdækningen på den nye ordning er derfor mindre end værdien på den tidligere FSP ordning. Til gengæld vil den opsparede værdi også komme til udbetaling, og derfor er den reelle dækning højere på den nye pensionsordning. Jeg beklager misforståelsen, og håber det giver et mere klart svar.

> Begunstigelsen er ikke annulleret endnu, men som vi talte om vil det helt sikkert være fornuftigt, at få den opdateret, så begunstigelsen svarer til dækningen på den nye pensionsordning."

I mail af 5/11 2013 fra klagerens samlever til medarbejderen i selskabet hedder det bl.a.:

> "Jeg forstår ikke helt dit svar i afsnit 2 jeg skriver til dig at FSP er en livsvarig du svare udfra at den er med 150t det er den ikke det fremgår tydeligt at det er en livsvarrig på ca 300t 60 år hvad er det du mener ???"

I mail af 5/11 2013 fra klagerens samlever til medarbejderen i selskabet hedder det yderligere bl.a.:

> "Vedr. samlever pension forstår jeg heller ikke helt dit svar- jeg spørg om det er sådan at hvis [klageren] dør fer jeg bliver 54 år får jeg 363t x med 10 år og hvis han dør efter jeg er fyldt 54 år får jeg 180t x 20 år ??? I dit svar kan jeg ikke se at jeg er dækket hvis [klageren] bliver 74 år som i den gamle ordning er sådan at ved Jans død er det udelukkende min alder der bestemmer om jeg skal have 363t i 10 år eller om jeg skal have 180t i 20 år. Håber mit spørgsmål er mere klart."

Af mail af 5/11 2013 fra medarbejderen i selskabet til klagerens samlever fremgår heroverfor bl.a.:

> "I den oversigt du sendte til mig fremgik en livsvarig alderspension på ca. 300.000 kr,/år. Denne udbetaling ville [klageren] på pensionstidspunktet have fået mulighed for at forhøje de første 10 år. Jeg kan ikke svare dig på, hvad udbetalingen i så fald ville have været de første 10 år eller efterfølgende. Det er den samme mulighed han har på sin nuværende pensionsordning - Her er udgangspunktet dog, at han vælger en forhøjet pension de første 10 år. Derfor aftalt vi I går, at jeg ville få lavet en beregning som viser tallet, hvis [klageren] vælger en livsvarig udbetaling af hele opsparingen.."

I mail af 5/11 2013 fra medarbejderen i selskabet til klagerens samlever hedder det yderligere bl.a.:

> "Det er korrekt, at ægtefælle-/samleverpensionen var gældende hele [klagerens] liv, og udbetalingsperioden var betinget af din alder på dødsfaldstidspunktet. Denne dækning er ikke gældende længere efter overførslen af [klagerens] pensionsordning til AP NetLink. Til gengæld er dækningen blevet erstattet med en dødsfaldsrate, hvor udbetalingen svarer enten til 10 gange den 10-årige årlige udbetaling eller 20 gange den livsvarige årlige udbetaling. Derudover udbetales [klagerens] opsparing, hvis han dør inden pensionering."
> …
> Dækningen ophører senest ved 65 år eller, hvis han starter udbetalingen fra pensionsordningen inden 65 år.
>
> Til gengæld får han mulighed for, at tilknytte en udbetalingsgaranti til hans udbetalinger. Det betyder, at vi beregner en garantiperiode, hvor udbetalingen fortsætter til efterladte, hvis [klageren] dør i perioden. Hvis [klageren] ikke dør i garantiperioden, så udbetales der

selvfølgelig pension til ham resten af hans liv, men den dag han ikke lever længere, så ophører udbetalingen."

Af pensionsoversigt pr. 7/2 2014 fremgår bl.a.:

Ved død

Dødsfaldssum (800% af lønnen), udløb ved det 65. år	3.801.955 kr.
Statsafgift efter gældende lov	- 1.520.760 kr.
I alt	2.281.195 kr.

Derudover udbetales opsparingen i fondene efter fradrag af statsafgift.

I klagerens "pensionsinfo" udskrevet 3/2 2015 hedder det bl.a.:

"**Udbetaling ved død**
Overblik
…
Nærmeste pårørende… 5.561.700 kr."

Af dækningsoversigt pr. 3/2 2015 fremgår bl.a.:

"Her kan du se din udbetaling ved pensionering og dine aktuelle forsikringsdækninger. De dækninger,, som er markeret med "*"", er vist som en prognose for, hvad du får Udbetalt, når du går på pension. Beløbene er omregnet til nutidskroner. Du kan se forudsætningerne for prognosen her. De øvrige udbetalinger, du får ved din pensionering, er vist uden fremtidig bonus og regulering. Du kan derfor ikke sammenligne pensionsydelserne.
…
Livs- og pensionsforsikring

Ved pensionering

*) Årlig ratepension i 10 år fra den 01.01.2021 180.065,82 kr. (skattepligtig)

*) Årlig livsvarig livrentepension fra den 01.01.2021 230.671,47 kr. (skattepligtig)
Udbetaling ved død forudsætter tilkøb af garanti i 19 år, hvilket indgår i prognosen

Ved død:

Udover de nævnte forsikringsdækninger udbetales opsparingen i fondene

Årlig ratepension i 10 år 442.872,38 kr. (skattepligtig)
…
Opsparingsværdi og pensionsafkast
…
Opsparingsværdi i Depotrentefonden 5.288.160,94 kr."

I brev fra selskabet til klagerens advokat af 21/9 2015 fremgår bl.a.:

"…
Prognose for alderspension ved nuværende pensionsordning
AP Pension har beregnet prognoser for [klageren] forventede pensionsydelser som livsvarig livrente for pensionsalder 60, 62 og 65 år på beregningsgrundlag med en omregningsrente på henholdsvis 1 pct., 3 pct. og 4 pct.

Tallene i skemaet nedenfor er således den forventede startydelse på de forskellige grundlag. Se i øvrigt vedlagte bilag om prognoseforudsætningerne.

Prognoser		Pensionsalder		
		60 år	62 år	65 år
Grundlag	1 pct.	206.851 kr.	233.963 kr.	286.970 kr.
	3 pct.	260.905 kr.	292.071 kr.	352.723 kr.
	4 pct.	288.409 kr.	323.835 kr.	387.113 kr.

Skema 1. Prognoser for den livsvarige livrentes startydelse ved nuværende pensionsordning

For 3 pct.- og 4 pct.-grundlagene vil det efterfølgende udbetalingsforløb - som nævnt i selskabets tidligere brev - være ugaranterede. På 1 pct.-grundlaget vil opsparingen ved pensionering blive placeret i en udbetalingsfond, hvor startydelsen, der på nuværende tidspunkt regnes på et 1 pct.-grundlag, derimod er garanteret, dvs. at pensionsydelsen ikke kan falde til under dette niveau.

På 3 pct.-grundlaget bliver opsparingen ved pensionering placeret i en gennemsnitsrentefond uden garanti, AP Stabil. At prognosen er beregnet på 3 pct.-grundlaget vil sige, at startydelsen er beregnet med en forventet rente på 3 pct.

På 4 pct.-grundlaget placeres opsparingen efter pensionering i fonde med minimum "mellem risiko".

Vi gør opmærksom på, at både 3 pct.- og 4. pct.-grundlagene er ugaranterede og at ydelsen således vil kunne ændre sig i både opadgående og nedadgående retning.

Ovenstående dækninger er vist ud fra en forudsætning om, at [klageren] vælger at tilknytte en garanteret udbetalingsperiode til sin ordning, således at pensionen udbetales i en aftalt årrække - uanset forsikredes død.

For samtlige beregningsgrundlag gælder i så fald, at udbetalingen af [klagerens] pensionsydelse vil være sikret og ske til dennes efterladte, uanset tidspunktet for [klagerens]død efter alderspensionering:

- indtil [klagerens] alder 86, såfremt han går på alderspension som 60 årig,
- indtil [klagerens] alder 86, såfremt han går på alderspension som 62 årig,
- indtil [klagerens] alder 85, såfremt han går på alderspension som 65 årig.

Som tidligere nævnt er det muligt for [klageren] at fravælge udbetalingsgarantiperioden på pensioneringstidspunktet. Dette vil som tommelfingerregel øge pensionsydelserne med ca. 10 pct. Fravælges udbetalingsgarantien, vil der ikke ske udbetaling af depotet til andre end [klageren]."

Af udtalelse fra Aktuar Juridisk Råd af 23/11 2015, som klagerens advokat har indhentet, fremgår bl.a.:

"Baggrund
Indledningsvist er jeg nødt til at kommentere kvaliteten af det materiale og den kommunikation, som AP Pension (AP) har leveret i ovennævnte sag. Som det fremgår af anken, har AP i sin generelle kommunikation til medlemmer, der blev tilbudt det nævnte omvalg - efter min opfattelse - klart misinformeret omkring dækning til ægtefælle/samlever i tilfælde af medlemmets død efter alderspensionering. Og ikke nok med at det generelle informationsmateriale er fejlbehæftet, så viderefører AP i sine første svar til M's samlever … (K) denne misinformation. Se f.eks. bilag 6, mail 05- 11-2013 11:45, første afsnit, sidste sætning: 'Derudover ..., hvis han dør inden pensionering'. Dette kan kun læses, således at de øvrige ydelser også udbetales ved død efter pensionering. I det hele taget finder jeg det ubetryggende, at AP ikke eksplicit har involveret personale med forsikringsteknisk sagkundskab i kommunikationen med M. Som fhv. chefaktuar i Finanstilsynet ville jeg ikke have drøftet de nævnte spørgsmål uden at aktuaren var klart involveret.

Forholdet omkring misinformationen må antages ikke kun potentielt at kunne få negative konsekvenser for M og K, men også andre medlemmer, der har foretaget omvalg på samme informationsgrundlag. Det kan frygtes, at der er andre, der er i samme situation, som M og K, men som først vil opdage det (for sent), den dag ydelserne bliver aktualiseret. En eventuel genopretning i forhold til M vil jo ikke (umiddelbart) have virkning for andre.

Da Finanstilsynet har påbudt en genopretning af omvalget (bilag 14) for så vidt angår manglende udbetaling af merhensættelser til forventet længere levetid, men øjensynligt ikke har konstateret misinformation omkring dækning til ægtefælle/samlever, vil jeg anbefale, at der straks tages kontakt til Finanstilsynet med henblik på at dette forhold vurderes af Finanstilsynet.

Min vurdering
Min vurdering kan alene basere sig på det materiale, jeg kan læse i sagen samt min generelle viden på området, herunder mangeårigt virke som chefaktuar i Finanstilsynet.

Jeg har ikke adgang til det beregningsgrundlag, som AP anvender og kan derfor kun 'kontrollere' AP's beregninger skønsmæssigt.

Da AP har ansat en ansvarshavende aktuar, som blandt andet skal påse at medlemmerne beregningsmæssigt behandles korrekt, og straks skal kontakte Finanstilsynet, hvis han konstaterer uregelmæssigheder i forhold til AP's beregningsgrundlag, kan mit udgangspunkt kun være, at de beregninger mv., som AP leverer på sagen, er korrekte. Jeg har heller ikke i materialet i nærværende sag skønsmæssigt konstateret beregningsmæssige fejl eller lign.

En grundlæggende regel ved omvalg fra en ordning til en anden ordning med anden ydelsessammensætning, er at ordningens samlede værdi ikke forandres - i hvert fald ikke formindskes. Det kan også udtrykkes som, at selskabets samlede økonomiske forpligtelse over for medlemmet ikke må falde. Dette må antages opfyldt, jf. min bemærkning ovenfor.

Når man derfor overvejer, om medlemmet kan have lidt et tab ved omvalget, handler det ikke om et objektivt økonomisk tab ved at den økonomiske værdi af medlemmets ordning samlet set er blevet forringet - men derimod om et subjektivt tab ved at ydelsessammensætningen og forholdene i øvrigt (garanti/ikke-garanti, begunstigelse osv) er ændret således at medlemmet ikke forventer at få samme glæde af ydelserne i den nye ordning som i den gamle. Der er vanskeligt at opgøre denne 'glæde' kvantitativt. Ved et tvungent omvalg er der derfor stærke begrænsninger på hvor meget ydelsesmønstret kan ændres. En ændring som i nærværende omvalgssag ville jeg ikke mene kunne finde sted ved tvungent omvalg. Men ved frivilligt omvalg, hvilket jo er tilfældet i nærværende sag, er der principielt ingen begrænsninger, så længe konsekvenserne for medlemmet er klargjorte.

Planche nr. 3 fra kundemødet med M den 27. august 2015 illustrerer meget tydeligt dette forhold, idet fordelen/ulempen ved den nye ordning her afhænger voldsomt af M's forventede dødsalder. Man kan sige at den nye ordning anvender uforholdsvist meget af den samlede værdi til ydelser i aldre, som M (og K) ikke finder relevante i deres forventninger og ønsker til deres fremtidige liv. Til gengæld bliver der naturligvis færre midler til at opfylde M og K's ønsker om dækning i højere alder.

Man kan således ikke blot slå ned på én livsbegivenhed (M's død som 85½ årig f.eks.) og derfra udlede at M som sådan 'lider et tab' ved den af AP foreslåede ordning. AP kan jo pege på andre livsbegivenheder, der giver 'gevinst', da den samlede værdi af ordningen totalt set er uændret.

Men alligevel finder jeg den valgte skønsmæssige beregning i mail af 9. oktober 2015 fra M's advokat til AP relevant, for at se på hvordan M og K stilles, hvis de lever 'gennemsnitligt'. For hvis der ikke er balance her, så er det udtryk for at ydelsessammensætningen i den kulancemæssigt tilbudte ordning, hvor der er genindført en ægtefællepension, er blevet for skæv i forhold til, hvis M ikke havde foretaget omvalget.

Det er her særlig problematisk, at AP ikke tilbyder at annullere omvalget, men tilsyneladende skaber en helt ny og beregningsmæssigt uigennemskuelig ordning med en ægtefælledækning. Hvis ægtefællepensionen i FSP-ordningen var kollektivt beregnet og i den kulancemæssigt tilbudte ordning individuelt beregnet, så kommer M til at betale væsentlig mere for ægtefælledækningen end for omvalget. I så fald betalte M i FSP til en kunstig påklistret ægtefælle ca. 4 år yngre end M, mens M i den kulancemæssigt tilbudte ordning i så fald betaler den aktuarmæssigt korrekte pris for ægtefællen, som er 15 år yngre og derfor væsentlig dyrere - 11 leveår dyrere, populært udtrykt. Hvis altså min antagelse om den beregningsmæssige ændring er korrekt.

<u>Vedr. de skønsmæssigt beregnede beløb i mail af 9. oktober 2015 fra M's advokat til AP</u>
Jeg er enig i de skønsmæssigt beregnede beløb på side 2 i ovennævnte mail. Dog skal tallene muligvis justeres lidt med andre forventede restlevetider, jf. vedhæftede tabel fra Danmarks Statistik. Men størrelsesordenen er uændret.

Jeg er ikke på det foreliggende grundlag i stand til at forstå, hvordan AP kommer frem til de anførte ydelser, jf. lige ovenfor om den afgørende forskel på kollektiv og individuel ægtefælledækning. Den kulancemæssigt tilbudte ordning er derved en helt ny ordning og ik-

ke blot udtryk for et annulleret omvalg. I det konkrete scenarium (M død i alder 85,5 og K i live) stilles M og K således, at M får 250.000 kr. årligt og K fra alder 70 får 159.000 kr. årligt livsvarigt tilsyneladende på niveau med at opretholde omvalget. For hvis M her lægger 350.000 - 250.000 kr. = 100.000 kr. til side hvert år fra alder 62 til alder 85,5, vil K kunne anvende 2,35 mio. kr. til en livsvarig ydelse på 145.000 kr. fra alder 70.

Det kan tyde på, at det gennemsnitlige scenarium er tæt på at falde 'ens' ud forudsat at M agerer, som beskrevet ovenfor, men med den forskel, der opstår ved at ægtefælledækningen er blevet individualiseret og dermed væsentlig dyrere.

Det er dog ikke rimeligt, at et almindelig medlem skal kunne forstå og beslutte sig på dette grundlag.

Min vurdering er derfor, at det på det anførte grundlag, kunne tyde på at den kulancemæssigt tilbudte ordning, hvis den indeholder en individuel beregnet ægtefællepension, er blevet væsentlig dyrere for M, end den oprindelige ordning, som M ville have haft, hvis han ikke havde valgt om.

Jeg vil derfor anbefale, at AP anmodes om enten at stille M, som om han ikke havde valgt om, eller anmode AP om, f.eks. ved angivelse af en række forskellige livsforløb for M og K med dertil hørende ydelser, klart og detaljeret at dokumentere, at den kulancemæssigt tilbudte ordning er mindst ligeså 'god' som den fravalgte fripoliceordning plus den nyetablerede ordning i AP Netlink.

Endvidere bedes AP forklare om min antagelse om ændring fra kollektiv til individuel ægtefællepension er korrekt. Det burde AP i givet fald have oplyst, da det i M's situation har væsentlig betydning for prisen på ægtefællepensionen."

Nævnet udtaler:

I klagen til nævnet har klageren anført, at han – som følge af selskabets mangelfulde information og rådgivning – ønsker at få ret til at fortryde sit omvalg af sin tidligere pensionsordning ved FSP Pension til AP Netlink.

Baggrund

Klageren havde i sin gamle ordning i gennemsnitsrente i FSP Pension en ægtefælle-/samleverpension med dødsfaldssum og ydelser, hvor udbetalingernes størrelse og længde var afhængige af, om samleveren var over eller under 54 år på dødsfaldstidspunktet, og hvor klagerens alder på dødsfaldstidspunktet var uden betydning.

Efter fusion med FSP Pension tilbød selskabet i efteråret 2012 klageren at foretage omvalg til AP NetLink. Af det fremsendte omvalgsmateriale fremgik blandt andet, at der var

tale om et markedsrenteprodukt, og at klageren ved omvalget gav afkald på sin ydelsesgaranti.

Endvidere fremgik det af omvalgsmaterialet, at "På din nuværende pensionsdækning har du en række forsikringsdækninger, som vi ikke tilbyder i AP NetLink. Det er f.eks. ugiftesum, ægtefællepension og ægtefælle-/samleverpension, hvor sidstnævnte dækninger er løbende udbetalinger. Disse forsikringsdækninger erstattes af et engangsbeløb ved dødsfald. Det har den fordel, at uanset hvem du efterlader dig på dødsfaldstidspunktet, vil der ske en udbetaling, hvilket ikke er tilfældet på din nuværende ordning. Størrelsen af engangsbeløbet ved dødsfald fastsættes ved etablering af din pensionsordning i AP NetLink, så den modsvarer værdien af din tidligere dækning".

Desuden var det i omvalgsmaterialet anført, at "Hvis du dør inden pensionsalderen, bliver din samlede opsparing udbetalt som et engangsbeløb. Det gælder også den del, der er opsparet som livrentepension. Opsparingen bliver udbetalt sammen med evt. forsikringsdækning ved død. Ved pensionering kan du vælge at tilknytte dødsfaldsdækning på livrentepensionen."

Omvalgsmaterialet indeholdt eksempler med "sammenlignelige situationer". Den ene var for en 44-årig, og den anden for en 62-årig. Selskabet anbefalede omvalg i det første eksempel, men frarådede omvalg i det andet eksempel. Det var i materialet fremhævet, at der forelå "prognoseberegninger". Disse eksempler indeholdt dog ikke tal om ægtefællepensioner eller om udbetaling til efterladte i forbindelse med død.

Klageren underskrev den 12/11 2012 en accept af overførsel af sin ordning til AP NetLink, hvoraf det blandt andet fremgik, at "jeg accepterer, at visse forsikringsdækninger erstattes af et engangsbeløb ved dødsfald". Ligeledes fremgik det, at klageren ikke kunne fortryde sin "beslutning om overførsel".

Klageren modtog en ny police dateret den 24/1 2013, hvori der blandt andet var angivet en "dødsfaldssum (800 % af lønnen, udløb ved 65. år)" på 2.281.195 kr. efter fradrag af statsafgift.

Klagerens samlever var i starten af november 2013 i korrespondance med selskabet vedrørende ordningens dækninger, og selskabets medarbejder oplyste i mails af 5/11 2013, at "problemet er at den samlede dækning var højere end grænsen for dækningen på den nye pensionsordning på 800% af årslønnen", at dækningen senest ophører, når klageren fylder 65 år, eller hvis udbetaling af pensionsordning påbegyndes inden han fylder 65 år, og at han har mulighed for at tilknytte en udbetalingsgaranti, der blandt andet indebærer, "at vi beregner en garantiperiode, hvor udbetalingen fortsætter til de efterladte, hvis [klageren] dør i perioden".

Den 12/12 2014 overførte selskabet et kompensationsbeløb på 750.506 kr. til klagerens nye ordning, efter at Finanstilsynet havde givet selskabet en påtale for ikke at have kompenseret en række kunder tilstrækkeligt for afgivelsen af garantier i forbindelse med omvalget, idet kundernes depoter havde betalt for, at deres gamle tegningsgrundlag var funderet på utilstrækkeligt lave levetidsantagelser.

Efter mellemkomst af klagerens advokat opfordrede selskabet den 30/4 2015 til et møde mellem parterne. Mødet blev afholdt den 27/8 2015, og selskabet tilbød den 21/9 2015 "kulancemæssigt" retablering af den ægtefællepension, som klageren tidligere havde i FSP Pension. Tilbuddet indebar, at der fra klagerens depot fratrækkes et beløb på 795.386 kr. der ifølge selskabet udgør "den forsikringsmæssige hensættelse, der lå bag ægtefællepensionen i FSP-ordningen pr. 31. december 2012.". Parterne diskuterede tilbuddet frem til december 2015, uden at klageren accepterede det.

Forældelse og passivitet

Selskabet har blandt andet gjort gældende, at klageren har udvist retsfortabende passivitet ved først at give udtryk for sin utilfredshed med omvalget den 27/2 2015, og at hans krav desuden er forældet ved indbringelsen for nævnet den 22/2 2016. Selskabet har anført, at den 3-årige forældelsesfrist begyndte at løbe, da klageren modtog policen af 24/1 2013, og han dermed kunne se dækningerne på sin nye pensionsordning.

Nævnet bemærker indledningsvist, at klageren med rimelighed måtte kunne gå ud fra, at selskabets nye police ikke indeholdt helt nye og centrale oplysninger, som ikke var fremgået af det relativt omfattende omvalgsmateriale, som selskabet havde udarbejdet til kunderne forud for deres beslutning om omvalg, idet selskabet har pligt til at give sine kunder en fyldestgørende og retvisende beskrivelse af de væsentlige ændringer i aftalegrundlaget, som det tilbudte omvalg vil medføre for kunderne. Klagerens pligt til at gennemgå og forstå policens information må vurderes i lyset heraf.

Nævnet finder, at der for så vidt angår oplysningen i den nye police – en "dødsfaldssum (800 % af lønnen, udløb ved 65. år)" – er tale om en central og i økonomisk henseende meget væsentlig ændring af klagerens ordning, og at klageren derfor også må gives rimelig tid til at danne sig et overblik over forholdene efter omvalget, før et eventuelt krav om fortrydelse gøres gældende. Nævnet finder derfor, at der ikke er grundlag for at statuere, at klageren allerede ved modtagelsen af policen var eller burde have været vidende om grundlaget for sit krav. Nævnet har også lagt vægt på, at klagerens samlever i november 2013 rettede henvendelse til selskabet med opklarende spørgsmål om dækningen. På denne baggrund finder nævnet, at klageren ikke har udvist retsfortabende passivitet.

Nævnet bemærker, at selskabet i brev af 30/4 2015 til klagerens advokat anførte, at sagen ikke tidligere havde været klagebehandlet, og samtidig foreslog et møde med klageren "således, at klagerens ønsker og behov bliver afdækket bedst muligt indenfor aftalegrundlagets rammer", og at selskabet på baggrund af møderne den 30/10 2015 og den 9/12 2015 to gange fremsatte et kulancemæssigt tilbud. Det er nævnets opfattelse, at selskabet herved er indgået i forhandlinger om fordringen inden forældelsesfristens udløb, hvorfor forældelse tidligst kan indtræde 1 år efter udløbet af selskabets tilbud af 16/12 2015, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet i henhold til forældelseslovens § 21, stk. 5. Klagerens krav var derfor ikke forældet ved indgivelsen af klagen i februar 2016 til nævnet.

51. 89114

Omvalg

Det er klagerens opfattelse, at selskabet har tilsidesat bestemmelser i lov om finansiel virksomhed og i bekendtgørelsen om god skik for finansielle virksomheder ved ikke forud for omvalget på klar og utvetydig måde at oplyse ham om "AP Netlinks væsentligt begrænsede dækning i samleverpensionen", og at han som følge deraf er berettiget til at træde tilbage fra omvalget og blive stillet, som om omvalget ikke har fundet sted.

Selskabet har blandt andet anført, at klageren ikke har sandsynliggjort, at hans omvalg blev foretaget på en så væsentlig, urigtig eller bristet forudsætning, som skulle være kendelig for selskabet, at han har ret til at fortryde sit omvalg efter forudsætningslæren.

Nævnet bemærker indledningsvist, at de eksempelberegninger, klagerens advokat har fremlagt og på baggrund af hvilke, der fastslås et skønnet tab på klagerens alderspension på ca. 1.292.500 kr., ikke kan tiltrædes. Dette skyldes blandt andet, at de tal, klagerens advokat sammenligner, for så vidt angår den gamle ordning, hviler på garanterede ydelser, mens tallene på den nye ordning hviler på [forsigtige] prognoser. Endvidere ses klagerens advokat ikke at have medregnet værdien af udbetalingsgarantien på klagerens nye ordning. Selskabet har oplyst, at såfremt klageren på pensioneringstidspunktet fravælger udbetalingsgarantiperioden, vil ydelserne kunne opskrives med 10 % i forhold til de angivne prognoser

På baggrund af blandt andet udtalelsen af 23/11 2015 fra den tidligere chefaktuar for Finanstilsynet må det lægges til grund, at den samlede værdi af klagerens ordning ikke er forandret ved omvalget i november 2012.

Betragtes samleverpensionen derimod isoleret, gør det samme sig imidlertid ikke gældende. I tilfælde af klagerens død var hans samlever forud for omvalget livsvarigt sikret uanset hendes alder på tidspunktet for klagerens død. Efter omvalget er hun kun sikret, indtil hun er 49 år. Såfremt klageren ved sin pensionering vælger at benytte muligheden for at tilknytte en udbetalingsgaranti til sin ordning mod beregning af særskilt præmie, vil hun maksimalt være sikret til hun er 70 år.

På den baggrund og med henvisning til de nuværende prognoser for middellevetid er det nævnets opfattelse, at sikringen af klagerens samlever i tilfælde af klagerens død er blevet væsentligt forringet ved omvalget. Nævnet henviser endvidere til, at aktuaren i udtalelsen af 23/11 2015 blandt andet har anført, at selskabet efter hans opfattelse klart har misinformeret klageren om dækning til ægtefælle/samlever i tilfælde af klagerens død efter alderspensionering.

Omvalgsmaterialet – der er citeret ovenfor – indeholder ikke oplysning om, at retten til dækningen i form af engangsbeløb ved død ophører ved klagerens 65. år, ligesom det ikke er oplyst, at dette engangsbeløb ikke kan overstige 800 % af årslønnen. Nævnet finder, at disse oplysninger er af central betydning for klagerens vurdering af, om det økonomisk set vil være fordelagtigt for ham og ægtefællen, at acceptere det af selskabet foreslåede omvalg.

Klagerens accept af omvalget i 2012 har derfor hvilet på urigtige forudsætninger.

Spørgsmålet bliver herefter, om klageren som følge heraf kan træde tilbage fra omvalget. Spørgsmålet er navnlig, om de urigtige forudsætninger var væsentlige for klageren og kendelige for selskabet.

Henset til, at der mellem klageren og hans samlever er en aldersforskel på 15 år og til sammensætningen af dækningen forud for omvalget, hvor den livsvarige sikring af samleveren i tilfælde af klagerens død havde høj prioritet, finder nævnet det godtgjort, at samleverdækningen havde væsentlig betydning for klagerens beslutning om at foretage omvalg. Nævnet henviser også til udtalelsen fra tidligere chefaktuar, hvor det blandt andet anføres, at den nye ordning "anvender uforholdsvist meget af den samlede værdi til ydelser i aldre, som M (og K) ikke finder relevante i deres forventninger og ønsker til deres fremtidige liv. Til gengæld bliver der naturligvis færre midler til at opfylde M og K's ønsker om dækning i højere alder."

Nævnet finder på den baggrund, at de mangelfulde oplysninger i omvalgsmaterialet - om de betingelser og begrænsninger, der reelt gælder for udbetalingen af engangsbe-

løb ved dødsfald - må anses for en væsentlig forudsætning for klagernes accept af omvalget.

Nævnet finder, at selskabet som professionel aktør i pensionsbranchen burde tage højde for, at dækning ved død udgør et centralt paramenter for mange familier, når man skal vælge pensionsordning. Det har derfor også været kendeligt for selskabet, at klagerens beslutning er sket på grundlag af et informationsmateriale, som ikke gav klageren en fyldestgørende og retvisende beskrivelse af væsentlige ændringer i aftalegrundlaget. Selskabet burde ligeledes som den professionelle part tage højde for, at der kan være store aldersforskelle mellem forsikringstageren og den sikrede ægtefælle/samlever, og at en regel om dækningsophør ved klagerens fyldte 65. år derfor ville kunne ramme nogle kunder endog særdeles hårdt. Nævnet bemærker, at selskabet var opmærksom på såvel 65-års reglen som 800 %'s reglen, da selskabet skulle udarbejde policen, og nævnet finder, at der ikke er fremkommet oplysninger i sagen, som kan begrunde, at disse informationer ikke var inkluderet i omvalgsmaterialet.

Parterne er uenige om, hvorvidt selskabets "kulancemæssige" tilbud om genetablering af klagerens tidligere samleverpension vil stille ham, som om han ikke havde foretaget omvalget. Omdrejningspunktet i deres uenighed er selskabets krav om tilbageførsel af beløbet på 795.386 kr.

Den tidligere chefaktuar har i sin udtalelse af 23/11 2015 blandt andet anført, at selskabet med tilbuddet har skabt en "helt ny og beregningsmæssigt uigennemskuelig ordning med en ægtefælledækning." Hvis ægtefællepensionen i FSP-ordningen var kollektivt beregnet og i den kulancemæssigt tilbudte ordning individuelt beregnet, så kommer klageren ifølge aktuaren til at betale væsentlig mere for ægtefælledækningen end før omvalget, idet klageren i så fald i FSP betalte til en "kunstig påklistret ægtefælle ca. 4 år yngre end klageren", mens klageren i den kulancemæssigt tilbudte ordning i så fald betaler "den aktuarmæssigt korrekte pris for ægtefællen, som er 15 år yngre og derfor væsentlig dyrere – 11 leveår dyrere, populært udtrykt."

Selskabet har heroverfor blandt andet anført, at dækningens værdi både er beregnet kollektivt ved omvalget og ved det kulancemæssige tilbud.

Nævnets flertal finder, at selskabets "kulancemæssige" tilbud hviler på nogle svært gennemskuelige forudsætninger og beregninger og er af en sådan karakter, at klageren som forbruger har særdeles vanskeligt ved at vurdere, hvordan han i relation til samleverdækningen vil blive stillet i forhold til den tidligere ordning.

Flertallet finder derfor på det foreliggende grundlag, at hans undladelse af at acceptere tilbuddet ikke i sig selv kan afskære ham fra at fortryde sit omvalg.

Nævnets mindretal er – som det også fremgår af de bemærkninger, som hele nævnet ovenfor er fremkommet med – enigt i, at grundlaget for klagerens vurdering af, om han skulle foretage omvalg, har været mangelfuldt.

Hvis det af selskabet fremlagte "kulancemæssige" tilbud fuldt ud i relation til samleverdækningen stiller klageren som før omvalget, har han imidlertid efter mindretallets opfattelse ikke krav på at kunne fortryde omvalget.

Spørgsmålet er herefter for nævnets flertal, om det er rimeligt at pålægge selskabet risikoen for de urigtige forudsætninger. Selskabet har for så vidt angår dette spørgsmål henvist til kendelse nr. 87.092 afsagt den 16/9 2015.

Flertallet bemærker, at klagerne i sag 87.092 fik medhold i, at mangelfulde oplysninger – om levetidsforudsætningerne og om, at klagerne i forbindelse med deres omvalg i 2011 overtog risikoen for længere levetider – måtte anses for en væsentlig forudsætning for klagernes accept af omvalget, men at nævnets flertal efter en samlet vurdering fandt, at der forelå sådanne særlige forhold, at det – ud fra en samlet vurdering af hensynet til klagerne og selskabet – ikke var rimeligt at pålægge selskabet risikoen for, at klagerne traf deres beslutning om omvalg på baggrund af urigtige/svigtende forudsætninger, og at klagerne derfor ikke var berettigede til at træde tilbage fra omvalget.

Det er flertallets opfattelse at problemstillingen i nærværende sag adskiller sig væsentligt fra problemstillingen i 87.092, idet den tidligere sag udsprang af en varsling af et nyt levetidsbenchmark fra Finanstilsynet, som selskabet ifølge nævnets flertal ikke kunne have forudset ville medføre så betydelige stigninger i de forventede restlevetider, som det efterfølgende viste sig at være tilfældet. Selskabet har derfor i sag 87.092 i et vist omfang været i en uvis situation om de fremtidige konsekvenser af disse levetidsforudsætningers økonomiske konsekvenser, som det ville være vanskeligt for selskabet at give en klar og entydig beskrivelse af i det omvalgsmateriale, som var udarbejdet forud for dette omvalg.

Nærværende sag omhandler derimod selskabets undladelse af at afgive centrale og for klageren meget væsentlige oplysninger om helt konkrete begrænsninger i de fremtidige dækninger, som selskabet var fuldt bekendt med på omvalgstidspunktet, og som selskabet nemt kunne kommunikere til kunderne. Der kunne således nemt være lavet taleksempler, som belyste konsekvensen af 65-års reglen og 800 %-reglen for forskellige kategorier af kunder.

Flertallet finder på den baggrund, at informationsmaterialet i denne sag er behæftet med mangler af en så alvorlig karakter, at det ikke er urimeligt at lade selskabet bære risikoen for, at klageren indgik aftalen på grundlag af urigtige forudsætninger.

På baggrund af ovenstående finder flertallet, at klageren som følge af forudsætningslæren og under hensyn til sagens særlige karakter kan træde tilbage fra det omvalg, han foretog i 2012.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

56. 89114

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, AP Pension, skal anerkende, at klageren er berettiget til at fortryde sit omvalg til AP NetLink i november 2012, og selskabet skal stille klageren, som om omvalget ikke blev foretaget.

Klagegebyret tilbagebetales.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels